

VOJENSKÝ GEOGRAFICKÝ OBZOR

sborník
geografické
služby
AČR

2/2001

K 50. výročí vzniku naší katedry

Vážení přátelé,

v letošním roce si připomínáme 50. výročí založení Vojenské akademie v Brně a v jejím rámci 50. výročí založení katedry geodézie a kartografie.

Dnes můžeme konstatovat, že se po celou dobu existence katedry naplňoval původní záměr – odborně a eticky připravovat příslušníky služby, podněcovat jejich intelektuální rozvoj a přispívat k vědecko-technickému pokroku. Vznikem katedry bylo také naplněno dlouholeté přání funkcionářů předválečné služby; tehdejší poměry totiž umožňovaly výchovu jen středně technického personálu.

S odstupem času lze zhodnotit, jak se z posluchačů katedry a absolventů Vojenské akademie stávali kvalifikovaní odborníci, míru jejich přínosu službě jak v praktické produkční oblasti, tak i ve výzkumu a ve vývoji.

Podstatné bylo, že sama katedra byla ve velké většině případů iniciátorem technických a technologických změn; zároveň byla považována za arbitra v problémových teoretických otázkách.

Vysoce oceňuji dlouhodobé aktivity katedry v pořádání odborných konferencí a každoročních tematických seminářů, mnohdy s mezinárodní účastí; příkladem toho může být poslední konference „Geoinformační systémy ve vojenství 2001“.

Využívám tohoto jubilea jako vynikající příležitosti k poděkování všem bývalým i současným příslušníkům katedry za jejich obětavou a odpovědnou práci, za významný příspěvek k úrovni současné geografické služby AČR. Sám osobně jsem byl svědkem prvního porovnání výsledků naší práce s prací a výsledky geografických služeb armád NATO a PjP.

Naše výsledky, naše produkty snesou plné srovnání se zahraničními; bez nadsázky lze naše nejrozsáhlejší dílo – vojenské topografické mapy – řadit mezi díla světové úrovně. Je významné, že na stejné úrovni bylo shodného výsledku dosaženo i při nové, plně automatizované technologii tvorby topografických map. Specialisté Vojenského topografického ústavu byli ohodnoceni cenou udělovanou světově nejlepším uživatelům softwarových produktů Arc-Info americké firmy ESRI; Vojenský zeměpisný ústav byl např. v letošním roce vysoce ohodnocen zvláštním oceněním za nejlepší kartografický produkt roku – tištěné i digitální ortofotomapy Olomouce a Tábora.

Vážení přátelé,

dovolte mi malé odbočení. Osobně velmi rád vzpomínám na léta studia na katedře; s vděčností a úctou si připomínám pány profesory Vykutila, Srnku, Lauermanna, Nevošáda, Fixela, Miklošíka a práci dalších vynikajících pedagogů, jako byli Radim Kudělásek, Kamil Klečka, Věnek Pavlica, Josef Franěk, Jaroslav Prachař, Karel Kosař, Jaroslav Novotný a další. Jsem přesvědčen, že tato léta byla dobrou a inspirativní přípravou také na mnou současně zastávanou funkci.

Je významné, že dnes můžeme o našich učitelích, o celém kolektivu katedry říci, že nám vedle odborných vědomostí z celé řady disciplín dali něco, co lze v souhrnu označit jako lásku k oboru spolu s úzkým vztahem k topografické, dnes geografické službě, kterou se snažíme co nejlépe reprezentovat.

Důležité také bylo, že se v průběhu studií vytvářely mezi posluchači cenné neformální mezilidské vztahy, které se pak racionálně uplatňovaly v jejich praxi u ústavů a vojsk.

Myslím, že mohu osobně připomenout např. i setkání naší učební skupiny 25 GEO s našimi pedagogy v roce 1999 při příležitosti 25. výročí ukončení studia na VA. Bylo to velmi vydařené setkání přátel, kteří mají společného koníčka – lásku ke geodezii a kartografii, k naší službě a k úkolům geografického zabezpečení.

Velmi cenné a perspektivní je, že katedra sama si vždy zachovávala vstřícný a chápavý vztah ke svým absolventům; v případě potřeby se vždy mohli bez obav obracet s žádostmi o radu nebo pomoc.

Vážení přátelé,

vzhledem k tomu, že se připravuje reorganizace AČR, jejímž cílem je nový typ armády – moderní, odpovídající soudobému politickému a perspektivnímu vojensko-technickému vývoji v měnících se podmínkách –, lze očekávat její důsledky i ve vojenském školství, tedy i dopady na naši katedru a na její orientaci.

Nové podmínky také vytvářejí možnosti různorodých typů studií ve školících zařízeních armád NATO; postupně tak dochází k integraci národních armád a jejich institucí do koaličních organizací.

Naším cílem bude zachování trvalých hodnot, pěstovaných na katedře i pro příští generace novodobých vojenských geografů české armády.

K naplňování tohoto cíle přeji pracovníkům katedry mnoho zdaru, vytrvalosti a úspěchů při zvyšování její odborné a pedagogické úrovně.

**Náčelník GeoS AČR
plukovník Ing. Karel Raděj, CSc.**

OBSAH

K 50 výročí vzniku naší katedry plk. Ing. Karel Raděj, CSc., náčelník geografické služby AČR	1
50 let oboru geodézie a kartografie na Vojenské akademii v Brně plk. doc. Ing. Václav Talhofer, CSc., vedoucí katedry vojenských informací o území Vojenské akademie v Brně	5
Jak jsme začínali prof. Dr. Ing. Josef Vykutil	45
K vývoji oboru kartografie na katedře prof. Ing. Erhart Srnka, DrSc.	47
Jaké to bylo v prvním období po založení katedry prof. Ing. Lubomír Lauer mann, CSc.	48
Několik poznámek k historii katedry geodézie a kartografie prof. Ing. Zdeněk Nevošád, DrSc., katedra vojenských informací o území Vojenské akademie v Brně	50

CONTENTS

Towards the fifties anniversary of the Department establishment

Col Ing. Karel Raděj, CSc., Chief of the Geographic Service of the ACR..... 1

Fifty years of geodesy and cartography at the Military Academy in Brno

Col Doc. Ing. Václav Talhofer, CSc., Head of the Department of Land Information
of the Military Academy in Brno..... 5

How we started

Prof. Dr. Ing. Josef Vykutíl 45

Towards the development of the branch of cartography at the Department

Prof. Ing. Erhart Srnka, DrSc. 47

What did it look-like in the first period after the Department establishment?

Prof. Ing. Lubomír Lauer mann, CSc. 48

Some remarks concerning the history of the Geodesy and Cartography Department

Prof. Ing. Zdeněk Nevošád, DrSc., Department of Land Information of the Military
Academy in Brno..... 50

50 let oboru geodezie a kartografie na Vojenské akademii v Brně

Václav Talhofer

Abstrakt

Příspěvek pojednává o padesátileté historii výuky oboru geodezie a kartografie na Vojenské akademii v Brně. Uvádí historický rámec vzniku studia, jeho vývoj a současnost. Rozebírá studijní programy, vědecký přínos pracoviště, jeho technické možnosti. Prezentuje spolupráci s ostatními pracovišti jak v České republice, tak i v zahraničí. Naznačuje budoucí vývoj oboru na Vojenské akademii.

Fifty years of geodesy and cartography at the Military Academy in Brno

Summary

The history and the present of study of geodesy and cartography at the Military Academy in Brno. Present study plan of university education. Scientific and postgraduate education for military people from the Geographic Service and other components of the ACR in the area of the geographic support. Material and technical equipment of the Department. Co-operation with partner departments of civilian universities in the Czech Republic and foreign schools.

1. Založení Vojenské akademie v Brně

Vojenská akademie v Brně byla zřízena ke dni 15. srpna 1951 rozkazem prezidenta republiky o organizaci vysokých škol a na něj navazujícím rozkazem ministra národní obrany o vojenské technické akademii, který provedení rozkazu prezidenta republiky konkretizoval, a to pod názvem Vojenská technická akademie v Brně [5].

Zmíněné rozkazy vycházely ze závěrů politických orgánů o nutnosti zásadně reorganizovat armádu a v jejím rámci i celé vojenské školství. Tehdejší politická situace umožnila poměrně značnou „velkorysost“ v ustavení nových vojenských škol, Vojenskou technickou akademii nevyjímaje. V tomto smyslu se jako zásadní ukázalo rozhodnutí vytvořit Vojenskou technickou akademii (VTA) na základě převzetí podstatné části Vysoké školy technické Dr. Edvarda Beneše v Brně (VŠT). VTA tak nevznikla na „zelené louce“, ale na základě a v tradicích vyspělé vysoké školy s technickým zaměřením s letitou praxí a tradicí úspěšné pedagogické a vědecko-výzkumné práce. Tato skutečnost výrazně ovlivnila podobu VTA zejména v prvních letech její existence.

Konkrétní vytváření VTA probíhalo v letních měsících roku 1951, kdy krystalizovaly představy o podobě nové školy a vzápětí byla přijímána organizační opatření k jejich realizaci. Vlastní realizace těchto opatření byla velice rychlá, a to zejména z pohledu dnešní doby. Myšlenka vzniku VTA v Brně byla poprvé formulována teprve počátkem června 1951 v materiálu zpracovávaném nově vzniklou správou vojenského školství. Tato správa jednak rekapitulovala a kriticky zhodnotila tehdejší stav vojenského školství, jednak předložila ministerstvu národní obrany návrh nového systému vojenského školství, který by odpovídal potřebám armády v konkrétních podmínkách vojensko-politické situace v Československu a v Evropě na počátku 50. let 20. století a současně vyhověl i tehdejším požadavkům státních orgánů na rozvoj armády. Zde se poprvé objevila myšlenka založit VTA jako školu jednotně zajišťující přípravu velitelsko-technických kádrů pro armádu a vojenský průmysl, poprvé se zde též objevila koncepce převzetí a včlenění civilní Vysoké školy technické do nové vojenské vysoké školy.

Zmíněný materiál se stal podkladem ministerstva národní obrany pro jednání politického sekretariátu ÚV KSČ, který již 4. července 1951 rozhodl o přijetí navrhovaného pojetí. Priorita vojenské a bezpečnostní politiky státu pak vedla k tomu, že v rozpracování tohoto rozhodnutí do podoby rozkazů prezidenta republiky a ministra národní obrany se již přímo hovořilo o převzetí VŠT Dr. E. Beneše v Brně. Takto také VTA uvedenými rozkazy vzniká k 15. srpnu 1951 a již 1. října téhož roku zahajuje výuku.

VTA převzala rozhodující část profesorského sboru VŠT včetně vedoucích funkcionářů školy, stejně jako podstatnou část ostatních pracovníků, a to jak učitelů, tak i technického personálu. Přitom se pro výběr uplatňovala jednak profesionální úroveň pracovníků, jednak, a to především, jejich dobové kádrové předpoklady sloužit v armádě. Převzatý profesorský sbor byl později doplňován vojenskými odborníky pro velitelské i technické směry.

Dopad vzniku VTA na civilní technické vysoké školství v Brně byl značně tvrdý. VŠT byla prakticky zlikvidována, pouze z jejího torza vznikla Vysoká škola stavitelství. Tato skutečnost se samozřejmě odrazila i v postoji brněnské veřejnosti a ostatních civilních vysokých škol k nové škole. Vztahy se však po nějakém čase podařilo zlepšit a byly postupně navázány i mnohé účinné pracovní kontakty. K výraznějšímu zlepšení vztahů došlo po rozhodnutí z roku 1956, že Vysoké učení technické (VUT) bude opět obnoveno. Obnovení VUT se totiž ukázalo jako nezbytné pro potřeby

rozvoje průmyslu republiky. Nově obnovené škole pomohla VTA navrácením některých prostor a zapůjčením dílen a laboratoří. Přesto nedůvěra mnohých příslušníků civilních vysokých škol k VTA přetrvávala po dlouhou dobu.

VTA velice rychle přecházela z civilní výuky na výuku vojensky orientovanou, což byl jednak úmysl představitelů státu a armády, jednak to bylo vyvoláno i vědecko-technickým rozvojem zbraní a bojové techniky. Poměrně často byla také navštěvována představiteli státní moci. Při příležitosti návštěvy prezidenta republiky 25. února 1954 byla škola přejmenována na Vojenskou technickou akademii Antonína Zápotockého (VTA AZ).

Další změna charakteru školy nastala po sloučení VTA AZ s Vojenskou akademií Klementa Gottwalda v Praze k 1. září 1958. Sloučené školy se sídlem v Brně dostaly název Vojenská akademie Antonína Zápotockého. Tento název si škola podržela až do 1. května 1990, kdy byl upraven na Vojenskou akademii v Brně (VA).

2. Historie výuky oboru na Vojenské akademii v Brně

Při vzniku VTA bylo zeměměřické studium na VŠT Dr. E. Beneše organizováno v rámci fakulty inženýrského stavitelství formou zeměměřického oddělení této fakulty. Studium bylo čtyřleté a zabezpečovalo je pět ústavů:

- Ústav nižší geodezie (přednosta doc. Dr. Ing. Bedřich Chrástil),
- Ústav vyšší geodezie (přednosta prof. Dr. Ing. Josef Böhm),
- Ústav praktické geometrie (přednosta prof. Dr. Ing. Antonín Štván),
- Ústav fotogrammetrie a topografie (přednosta doc. Dr. Ing. Adolf Fiker),
- Ústav geodetické astronomie a geofyziky (přednosta prof. RNDr. Ing. Jaroslav Procházka).

Se vznikem VTA bylo téměř celé zeměměřické studium převzato do svazku této školy a na nové civilní škole nebylo v původním rozsahu obnoveno. K jeho obnovení došlo až v roce 1969, tedy po několika letech existence obnoveného VUT.

Na VTA byla sloučením výše uvedených ústavů vytvořena jedna katedra – geodezie a topografie, jejímž hlavním úkolem byla příprava vysokoškolsky vzdělaných příslušníků topografické služby v oboru geodezie a kartografie a výuka vojenské topografie pro všechny studované specializace VTA. Vedením katedry byl pověřen prof. Dr. Ing. Josef Böhm. Studium trvalo čtyři a půl roku. K prvním studentům patřili ti, kteří se rozhodli pokračovat ve svém studiu místo na civilní škole na škole vojenské nebo kteří byli již přijati na civilní školu pro zahájení studia v roce 1951 a rozhodli se, že budou studovat na vojenské škole. K nim přibývali také frekventanti Vojenské inženýrské akademie v Praze. Vyučování obou

Katedra geodezie a topografie, 1952

skupin studentů bylo společné. Z hlediska organizace a velení byli studenti přiřazeni k dělostřelecké fakultě.

V letech 1953–1958 bylo pracoviště rozděleno na dvě katedry – geodezie a fotogrammetrie, vedenou pozdějším dlouholetým učitelem katedry geodezie Stavební fakulty VUT Brno plk. prof. Dr. Ing. Josefem Vykutilem, a kartografie a topografie, jejímž náčelníkem byl plk. prof. Dr. Ing. Bedřich Chrastil, později, po odchodu prof. Chrastila jako vojenského experta k Ústřední správě geodezie a kartografie, plk. Ing. Jaromír Bátěk. Katedry se také stávají součástí ženíjní fakulty.

V roce 1958 došlo opět ke sloučení v jednu katedru, nazvanou geodezie a kartografie. V čele katedry stanul opět plk. prof. Dr. Ing. Bedřich Chrastil. Ten ale v roce 1960 přešel na funkci zástupce náčelníka VAAZ pro učební záležitosti (ZNU VAAZ) a později pracoval jako náčelník zahraniční fakulty. Uvedené funkce vykonával do roku 1967. V té době funkci náčelníka katedry z pověření zastával pplk. Ing. Jaroslav Severa, který byl zástupcem náčelníka katedry. V roce 1967 se opět plk. prof. Chrastil po skončení svých funkcí ve velení VAAZ na katedru vrátil a jako náčelník katedry pracoval až do svého odchodu do zálohy v roce 1974. Řízením katedry byl pověřen jeho zástupce plk. prof. Ing. Erhart Srnka, DrSc., který byl jako náčelník katedry ustanoven až po roce a půl, v listopadu 1975. Plk. prof. Srnka vedl katedru do roku 1987, kdy odešel do zálohy a katedru převzal plk. doc. Ing. Dalibor Vondra, CSc. Po jeho odchodu do zálohy v roce 1994 byl na funkci, nyní již vedoucího katedry, ustanoven prof. Ing. František Miklošik, DrSc., který ji vykonával do konce roku 1995. Od počátku roku 1996 až dosud katedru vede plk. doc. Ing. Václav Talhofer, CSc.

Katedra do roku 1967 neměla ve své organizaci žádné odborné skupiny, i když samozřejmě neoficiálně tyto skupiny pracovaly. V roce 1967 byla organizace katedry uzpůsobena těmto neformálním odborným skupinám. Byly vytvořeny tři skupiny – geodezie, kartografie a topografického zabezpečení a fotogrammetrie. Takto byla katedra organizována do roku 1994, kdy byla skupina topografického zabezpečení a fotogrammetrie zrušena a zůstaly pouze dvě skupiny.

V roce 1994 došlo ke změně názvu na katedru vojenských informací o území. Tím byla vyjádřena jednak výraznější orientace odborných aktivit příslušníků pracoviště obecně na geoinformatiku, jednak výraznější přiblížení této činnosti aktuálním i perspektivním potřebám rozvoje topografického zabezpečení AČR v nových podmínkách. Přitom však vědní obory geodezie a kartografie zůstaly základem, z něhož se odvíjejí všechny formy studia a vědecko-výzkumné práce učitelů. Pracoviště bylo ve své historii zařazeno pod různé fakulty, v letech 1972 až 1981 bylo přímo organizačně podřízeno velení VAAZ. V současné době je součástí fakulty vojensko-technické druhů vojsk. Přehled celého vývoje organizační struktury katedry a jejích hlavních funkcionářů je uveden v příloze 1.

V průběhu celé historie katedry se měnily počty pracovníků. Při vzniku katedry zde pracovalo 20 osob, z toho 11 občanských zaměstnanců-učitelů, 4 vojáci z povolání-učitelé a 5 technických pracovníků. Až do roku 1958 se počty pracovníků takřka neustále zvyšovaly (bylo to dáno mimo jiné i existencí dvou kateder). V letech 1958 až 1969 počet pracovníků katedry osciloval mezi 24 a 22. V roce 1969 došlo k výraznému posílení tabulkových míst na 29, což bylo

prof. Dr. Ing.
Josef Böhm

plk. prof. Dr. Ing.
Josef Vykutil

pplk. Ing.
Jaroslav Severa

plk. Ing.
Jaromír Bátěk

plk. prof. Dr. Ing.
Bedřich Chrastil

plk. prof. Ing.
Erhart Srnka, DrSc.

plk. doc. Ing.
Dalibor Vondra, CSc.

prof. Ing.
František Miklošik, DrSc.

plk. doc. Ing.
Václav Talhofer, CSc.

1951

vyvoláno i zahájením studia zahraničních studentů na Zahraniční fakultě VAAZ. Tento počet zůstal v podstatě nezměněn až do roku 1977, kdy došlo k výrazné redukci počtů katedry na 20, tedy v podstatě na počet, s nímž katedra začínala v roce 1951. Po třech letech se sice podařilo získat dvě místa navíc, ovšem po dalších čtyřech letech, v roce 1983, se počet opět snížil na 21. K dalšímu poklesu počtů došlo v roce 1988, kdy se katedra znovu vrátila na výchozí počet. V letech 1988 až 1995 došlo k zatím nejvýraznějšímu poklesu počtu pracovníků, který byl vyvolán zejména výraznou redukcí počtů příslušníků armády, danou zpočátku snížením počtu armády v důsledku uvolnění mezinárodního napětí, později změnou politické orientace republiky a nakonec i rozdělením Československa k 1. lednu 1993. Počet příslušníků katedry klesl až na 12 (1996). Po dvou letech se podařilo získat jedno místo navíc. V současné době je na katedře 13 tabulkových míst, z toho 10 učitelských (5 vojenských a 5 civilních), a 3 místa technických pracovníků. Přehled vývoje početního stavu katedry je uveden v grafu 1.

z povolání získaní nábořem u vojsk, tak i maturanti civilních středních škol, kteří byli po absolvování buď přijati za důstojníky z povolání, nebo odešli do civilního zaměstnání. V dalším období bylo studium určeno zejména pro absolventy topografického směru ženijně technického učiliště (ŽTU), kteří již prošli i jistou praxí u útvarů topografické služby. Po zrušení ŽTU (a zejména po rozhodnutí o tom, že všechny důstojnické funkce musí být obsazovány pouze absolventy vysokých škol) začíná převažovat příprava studentů bez předchozí praxe. V roce 1979 končí poslední ročník denního studia studentů s praxí. Další studenti s praxí byli a jsou nadále připravováni pouze formou dálkového, nyní kombinovaného studia. Studium bylo organizováno buď jako jednostupňové čtyřleté (převážně pro studenty s praxí), nebo pětileté (pro studenty bez praxe). V roce 1991 byl Parlamentem České republiky přijat nový zákon o vysokých školách. Tento zákon umožnil organizovat vysokoškolské studium i jako dvoustupňové s bakalářskou a magisterskou částí. Velení služby a katedry usoudilo, že výkon základních funkcí, na které nastupují naši absolventi v řadě případů nevyžaduje

Za celou dobu trvání katedry jí prošlo celkem 90 pracovníků, z toho 53 učitelů. Jejich seznam je uveden v příloze 2.

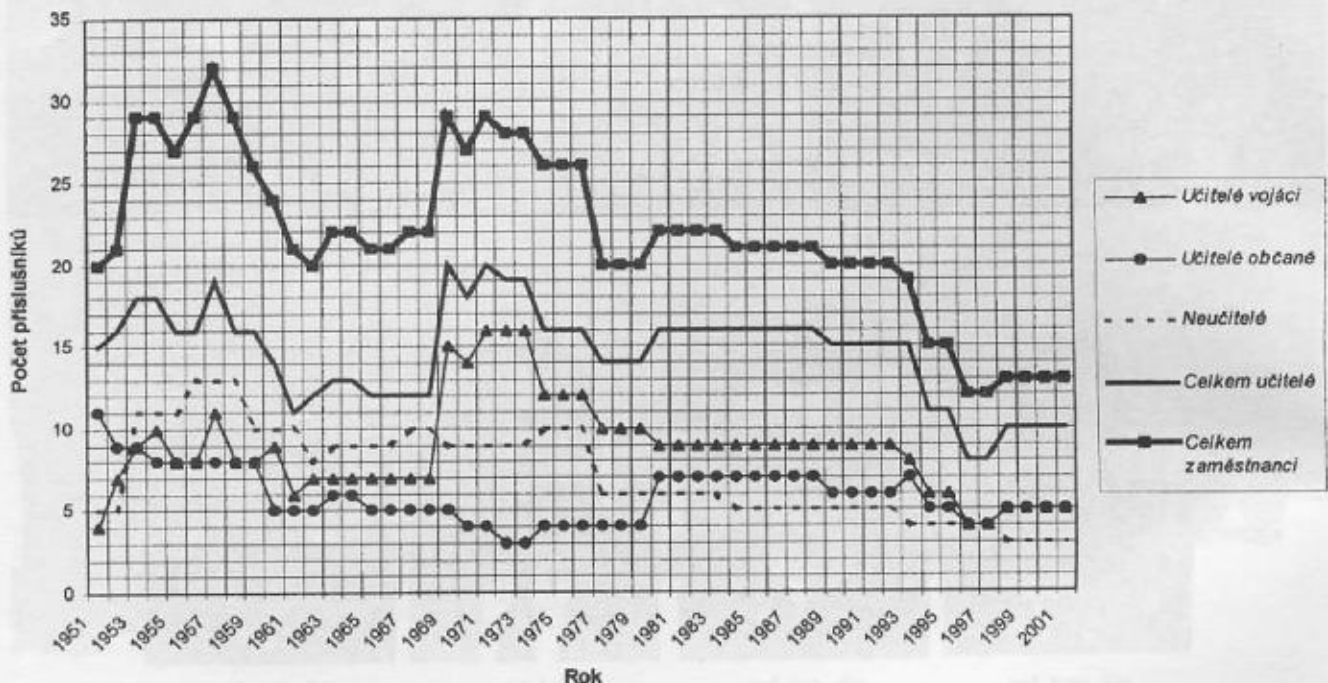
V současné době působí na katedře:

- 3 profesori (z toho jeden na poloviční a dva na čtvrtinový úvazek),
- 2 docenti,
- 5 kandidátů věd,
- 2 inženýři.

3. Organizace vysokoškolského studia

Od roku 1954 do ukončení přípravy studentů, kteří zahájili studium ještě na civilní škole, studovali na katedře jak vojáci

Vývoj počtu pracovníků katedry

Graf 1: Přehled vývoje počtu pracovníků katedry

úplně inženýrské vzdělání. Proto katedra využila možnost danou novým zákonem a upravila studijní plán na dvoustupňový s tříletou bakalářskou částí a dvouletou částí magisterskou. Tento plán byl zaveden ve školním roce 1992/1993 a byl postupně upravován a modernizován tak, aby studenti byli připravováni v souladu s novými trendy ve vývoji topografického zabezpečení vojsk.

Další novela vysokoškolského zákona z roku 1999 (zákon č. 111/1999 Sb.) zrušila možnost dvoustupňového studia a současně zavedla novou terminologii pro vzdělávací aktivity. Podle tohoto zákona studenti studují ve třech možných formách studijních programů – bakalářském, magisterském a doktorském. Bakalářský studijní program je orientován tak, aby jeho absolventi mohli bez problémů vykonávat základní funkce v geografické službě. Magisterský studijní program je potom určen pro studenty, u kterých se předpokládá, že po jeho absolvování budou vykonávat náročnou samostatnou práci. Je buďto samostatný, nebo může být postavený jako navazující na předchozí bakalářské vzdělání. Doktorský studijní program je určen pro absolventy magisterského studia, kteří mají zájem a předpoklady pro samostatnou vědeckou a tvůrčí práci.

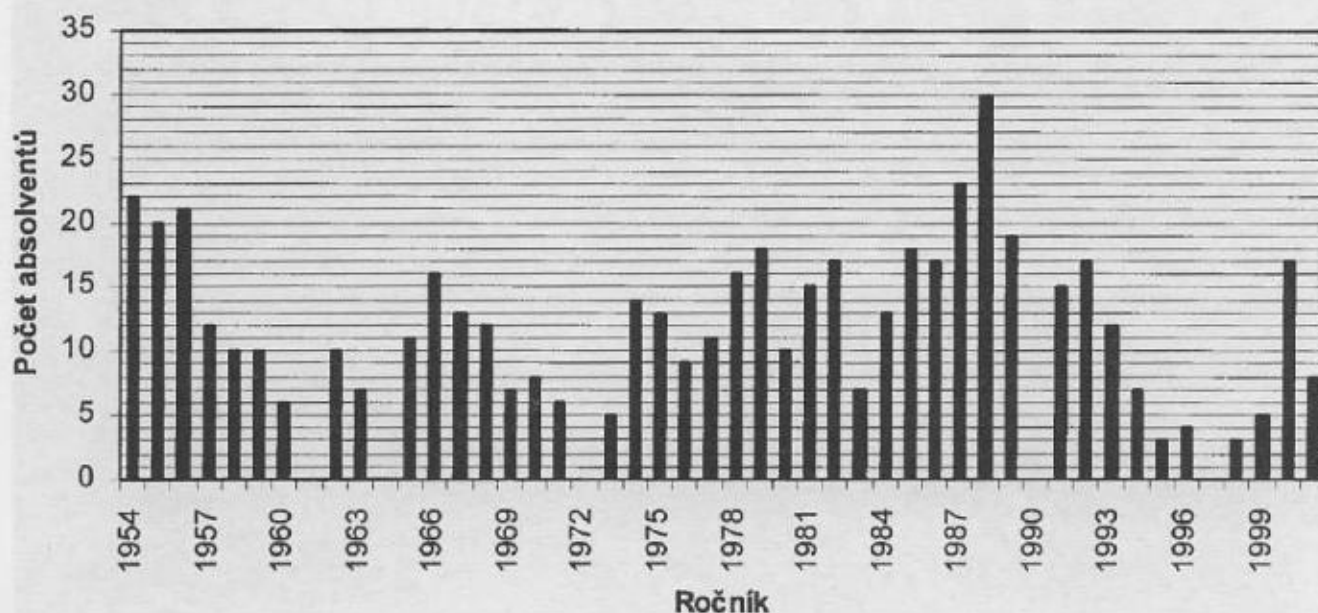
Ve shodě s uvedeným zákonem došlo opět k přepracování základní učební dokumentace tak, aby se odstranila dvoustupňovost studia. Ve čtyřech tabulkách na konci textu jsou uvedeny současné studijní plány všech čtyř studijních programů, tedy bakalářského tříletého, pětiletého magisterského, dvouletého magisterského navazujícího na předchozí bakalářský program a doktorského programu. Všechny tyto studijní programy jsou akreditovány ve smyslu zákona č. 111/1999 Sb. akreditační komisí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR do roku 2003. V současné době probíhá reakreditace uvedených studijních programů.

Současný studijní plán v oblasti *geodezie* zabezpečuje výuku všech podstatných oblastí od klasických metod zhušťování bodových polí pomocí teodolitů a totálních stanic až po široké použití přijímačů GPS. Není opomenuta ani problematika inženýrské geodezie a základů katastru nemovitostí. Naši studenti jsou vedeni zejména k tomu, aby pochopili úlohu moderní geodezie při tvorbě klasických geodetických sítí, sítí zaměřovaných prostředky GPS i pro kombinaci obou způsobů. Musí zvládnout problematiku jak budování polohových geodetických základů, tak i lokálních sítí, například při geodetickém zaměřování letišť a jiných úlohách přímého geodetického zabezpečení polních a teritoriálních jednotek.

V oblasti *fotogrammetrie* je kromě teoretických základů jednosnímkových i dvojsnímkových metod vyhodnocování leteckých snímků a analogových technologií stále větší pozornost věnována digitálním metodám práce s leteckými snímky a technologiím využívajícím kosmické snímky a další informace dálkového průzkumu Země pro mapování a pro zpravodajské účely.

V oblasti *kartografie a geoinformatiky* postupně přecházíme na široké využívání technologií geografických informačních systémů (GIS) pro pořizování, správu a využívání digitálních geodat, dále pro vlastní kartografickou tvorbu a pro analýzy terénu a řešení podpůrných úloh rozhodovacích procesů velitelů a štábů. Učitelé katedry se snaží, aby studenti pochopili celý komplexní systém modelování fyzicko-geografických a socioekonomických objektů a jevů jak v mapové tvorbě, tak i při tvorbě a naplňování bází dat GIS. Pozornost je věnována i problémům organizace a řízení geodetických a kartografických prací. Studijní plán však neopomíjí ani širokou oblast vojenské geografie a ekologie se zaměřením na ekologickou problematiku činnosti armády.

Počet absolventů základního vysokoškolského studia

Graf 2: Počty absolventů inženýrského, resp. magisterského studia

Studium oboru není však samozřejmě pouze otázkou předmětů vyučovaných naší katedrou. Nedílnou součástí studijního plánu jsou i předměty inženýrského základu a předměty zabezpečující vojenskou a společenskou profilaci budoucího absolventa. V přílohách 7 až 10 jsou uvedeny současné studijní plány všech typů studia.

V padesátileté historii katedry studenti studovali podle různých studijních plánů. Přesto však lze konstatovat, že převážná většina studentů našla své uplatnění jak v řadách topografické, dnes již geografické služby armády, tak i na jiných pracovištích v armádě i v civilu, v rezortu dnes Českého úřadu zeměměřického a katastrálního. Po roce 1989 lze naše absolventy najít i jako úspěšné majitele nebo spolumajitele soukromých společností pracujících v oblasti geodzie a kartografie. Za celou dobu existence katedry do roku 2001 zde získalo vysokoškolské inženýrské, resp. magisterské vzdělání 537 absolventů a 4 studenti získali vzdělání bakalářské. Předcházející graf dává představu o počtech absolventů inženýrského studia v jednotlivých letech v celé historii katedry. V příloze 3 lze potom najít jmenovitý seznam všech absolventů, včetně absolventů bakalářského studia.

V současné době (v akademickém roce 2000/01) studuje v jednotlivých ročnících následující počet studentů:

1. ročník - 10 studentů,
2. ročník - 15 studentů,
3. ročník - 11 studentů,
4. ročník - 7 studentů,
5. ročník - 8 studentů.

4. Vědecká příprava, další vzdělávání

Možnosti využívání nových poznatků vědy a techniky v topografické službě i nezbytný růst vědecko-pedagogické úrovně učitelů si vynutil zavedení vědecké přípravy. Vědecká příprava byla zahájena již od počátku existence katedry jako interní nebo externí vědecká aspirantura či jako aspirantura školících pracovišť. Od školního roku 1992/93 tato příprava již nebyla zahajována, ale byla nahrazena postgraduálním doktorským studiem, dnes podle zákona č. 111/1999 Sb. doktorským studiem. Všechny zmíněné formy katedra zabezpečovala pro vědní obory geodzie a kartografie, dnes pro obor vojenská geodzie a kartografie. Vědeckou výchovou dosud prošlo 45 absolventů. V příloze 4 je seznamem všech absolventů vědecké přípravy na katedře.

Na katedře bylo též obhájeno 5 doktorských dizertačních prací, jejichž autoři obdrželi titul „doktor věd“ (DrSc.). V roce 1980 to byli plk. prof. Srnka a prof. Nevošád, v roce 1987 tehdejší ředitel Geografického ústavu ČSAV a bývalý náčelník topografické služby Ing. Vahala, v roce 1988 zástupce náčelníka Výzkumného střediska 090 pplk. Ing. Moravec. Zatím posledním byl v roce 1990 prof. Miklošik.

Katedra jako základní školící pracoviště geografické služby AČR (GeoS AČR) od počátku svého vzniku rovněž zabezpečuje další vzdělávání především odborníků GeoS AČR. Do roku 1991 bylo další vzdělávání organizováno postgraduálními kurzy s různými názvy – vyšší akademický

Vyšší akademický kurz, 1985

kurz, postgraduální kurz apod. Těch bylo celkem 8, z toho 1 dvouletý, 4 roční a 3 tříměsíční. Absolvovalo je celkem 95 předních odborníků tehdejší topografické služby. Od roku 1991 je další vzdělávání v armádě zabezpečováno systémem kurzů. Hlavní linií těchto kurzů tvoří praporeční a brigádní velitelské kurzy a kurz Generálního štábu AČR. Tyto kurzy jsou převážně desetiměsíční. Vedle velitelských kurzů jsou pro praporeční a brigádní úroveň organizovány štábní kurzy určené pro příslušníky štábů jednotek a útvarů. V tomto akademickém roce katedra organizovala jeden brigádní štábní kurz topografické odbornosti, který absolvovalo 6 studentů.

Další linie kurzů je tvořena účelovými základními a zdokonalovacími kurzy. Tomuto trendu bylo přizpůsobeno i další vzdělávání příslušníků AČR na katedře. V letech 1993 a 1995 se uskutečnily 2 šestiměsíční účelové kurzy pro příslušníky TS. Oba kurzy absolvovalo po 6 studentech. Každoročně jsou dále organizovány krátkodobé týdenní kurzy (2 až 3) z problematiky nových úloh v geodezii, přechodu na standardy NATO v oblasti geodézie a kartografie a nových druhů a forem vojenskogeografických informací. Těchto kurzů se pravidelně zúčastňuje okolo 20 studentů. Kromě uvedených krátkodobých kurzů katedra v letech 1996–2000 organizovala navíc tři kurzy dlouhodobějšího charakteru – jeden zaměřený na problematiku počítačově podporovaných technologií redakčních prací v délce 3 měsíce (9 studentů), druhý, dvouměsíční, věnovaný geoinformačním systémům (9 studentů), a třetí, který měl za cíl

Brigádní štábní kurz, 2001

přeškolení náčelníků topografických služeb základen vzdušných sil po změně jejich ČVO na 900 (5 absolventů – 6 měsíců).

Zpracování dat GPS, tvorba a vyrovnání sítě GPS NIMA, 1998

Ve školním roce 1997/98 došlo k dalšímu posunu v oblasti školení na katedře. V listopadu 1997 se uskutečnilo dvoutýdenní školení pro příslušníky AČR k problematice využití družicových snímků. Školení bylo zabezpečeno péčí vlády Francie a vedli je odborníci firem SPOT Image a MATRA. Kurzu se účastnilo 13 studentů. V březnu 1998 zde zase proběhl dvoutýdenní kurz věnovaný zpracování dat GPS, tvorbě a vyrovnání sítí GPS. Akci vedli 2 lektoři z National Imagery and Mapping Agency z USA, 13 studentů bylo ze států zapojených do programu NATO PfP (Partnership for Peace), tedy z Estonska, Lotyšska, Polska, Maďarska, Slovenska, Rumunska a České republiky. V říjnu 1998 se uskutečnil kurz věnovaný analýzám terénu s použitím digitálních dat a kosmických snímků, který katedra zabezpečovala s lektory Královské školy vojenské topografické služby Velké Británie. Kurzu se účastnilo 10 studentů z topografické služby. Zatím posledním kurzem se zahraniční spoluprací byl kurz „Využití kosmických snímků v topografickém zabezpečení a zpravodajské službě“ vedený lektory z Francie ze školy GDTA v Toulouse. Školení se účastnilo 7 studentů, 6 z topografické služby a jeden ze zpravodajské služby AČR. Kurz byl měsíční a uskutečnil se v listopadu 1999.

Všechny zahraniční kurzy se setkávaly se značným ohlasem jak u studujících, tak i u pracovníků katedry. Kromě vlastní výuky učitelům umožnily navázat účinnou spolupráci a výměnu zkušeností se zahraničními kolegy, což se zpětně odráží i v úrovni výuky v denním studiu. Tyto akce jsou též vysoce kladně hodnoceny z úrovně velení fakulty i celé školy.

Katedra se rovněž dodnes podílí na výuce a výchově uživatelů produktů geografické služby. Tradičně u všech skupin základního vysokoškolského studia negeopografické odbornosti vyučuje předmět *vojenská topografie*, v němž se studenti učí použití map a jiných informací o terénu v praxi a jsou rámcově seznamováni i s využíváním digitálních produktů. V posledních několika letech učitelé katedry začali

s výukou u velitelstvo-štábní fakulty, kde studují především budoucí velitelé praporů a brigád či pracovníci jejich štábů. V ročních kurzech této fakulty jsou studenti přímo prakticky cvičeni v metodách využití digitálních dat pro podporu rozhodovacích procesů a pro analýzy terénu. Tato výuka není však pouze jednostranným aktem, ale zpětně slouží i jako jakýsi permanentní uživatelský průzkum stavu využívání produktů geografické služby u vojsk a potřeb, které praxe vyžaduje.

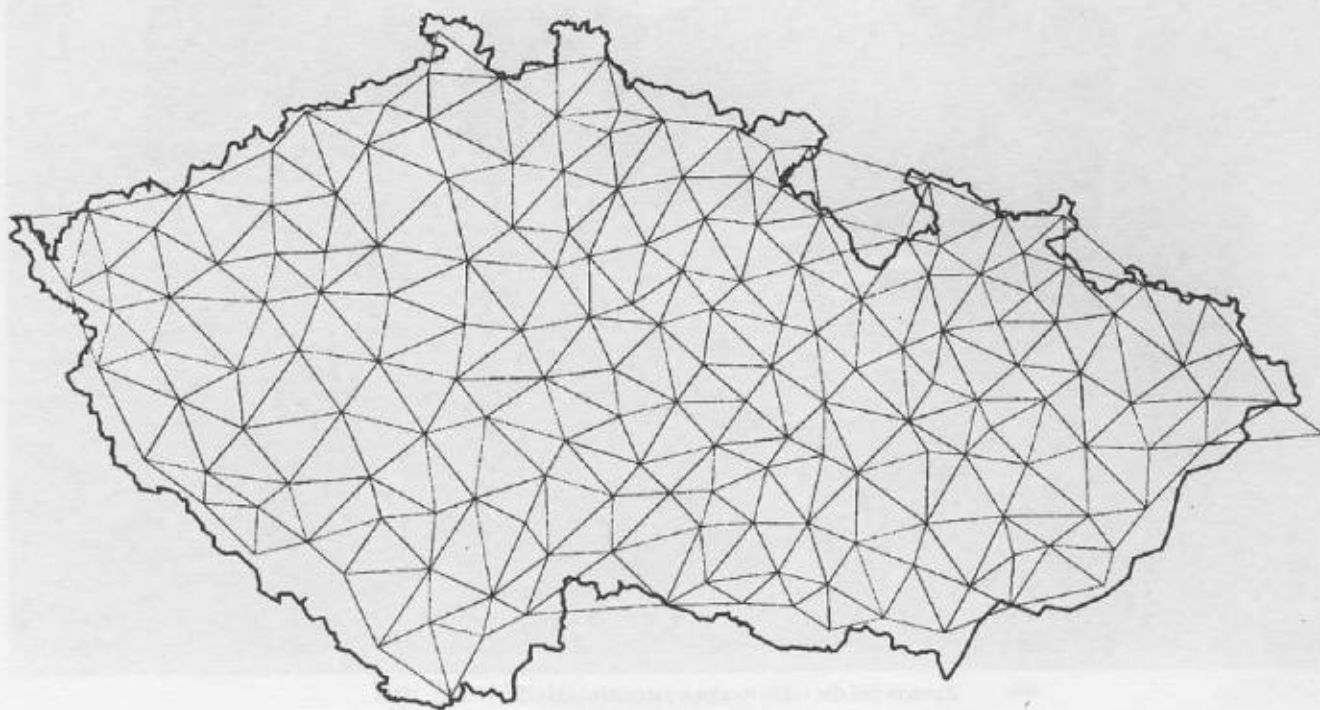
5. Vědecko-výzkumné práce

Nedílnou součástí práce učitelů katedry je i dlouholetý podíl na řešení vědeckých a výzkumných úkolů především pro potřeby geografické služby, rozsáhlá posudková a oponentní činnost jak ve prospěch služby, tak i jiných organizací z civilního rezortu včetně školství a publikační činnost. K této práci lze zajisté zařadit i zpracování studijní literatury.

5.1. Oblast geodezie

V padesátileté historii katedry její učitelé vždy výrazně přispívali k modernizaci geodetických technologií používaných v topografické službě. V padesátých letech a počátkem šedesátých let šlo zejména o definování nového souřadnicového systému 1952 na území ČSR a o transformaci dosavadních systémů do tohoto nového systému, na níž se významnou měrou podíleli prof. Böhm, prof. Vykutíl a Ing. Cimbálník, dále o metody trilaterací, pod nimiž je výrazně podepsán prof. Vykutíl, a později o rozvoj fyzikálních metod délkových měření a zhušťování bodových polí metodami polygonových pořadů, kde hlavní osobností se postupně stal prof. Nevosád.

V šedesátých a sedmdesátých letech se geodezie rozvíjí zejména v oblasti vyrovnání a transformace rozsáhlých geo-

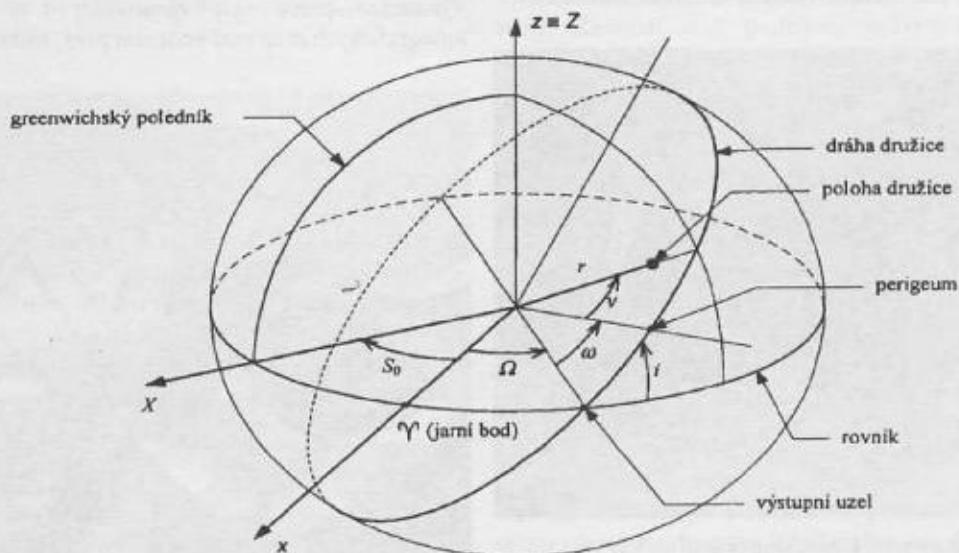
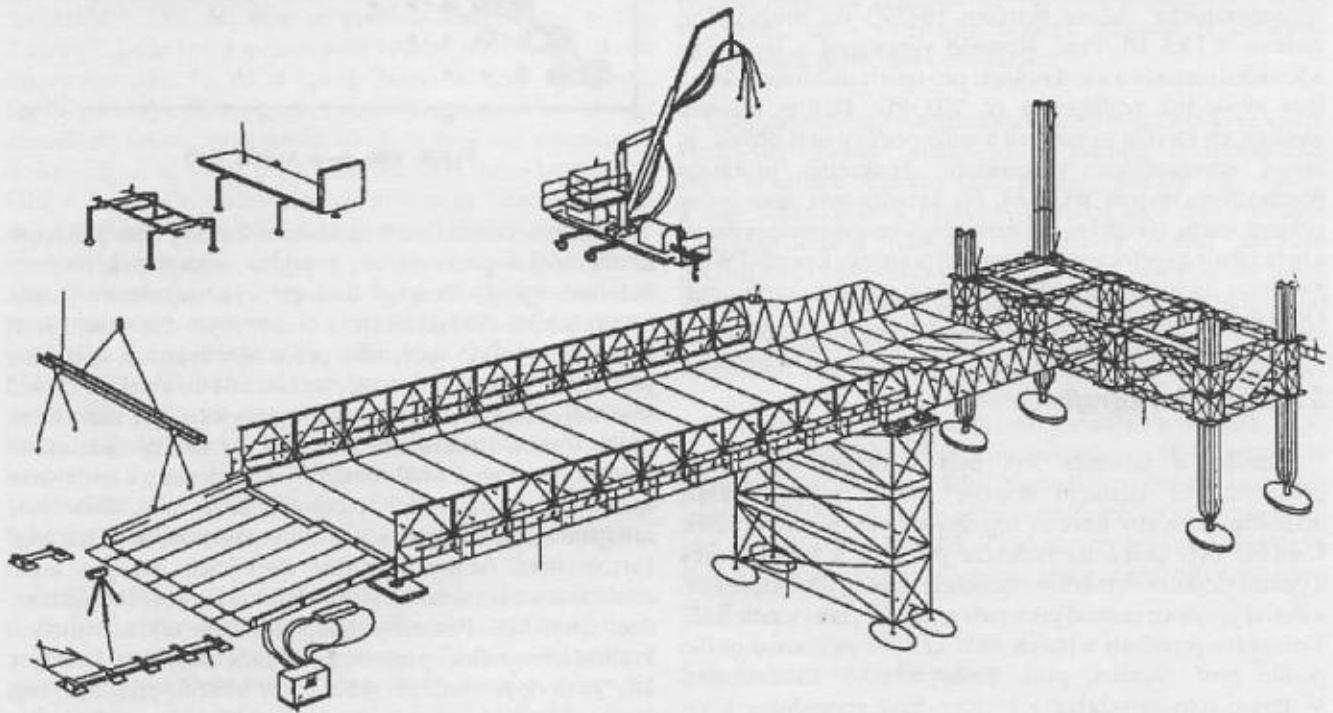
detických sítí, často s pomocí tehdy se rozvíjející výpočetní techniky. Šlo i o přípravu měření základny kosmické triangulace použité pro nové vyrovnání systému 1942/83. Na všech těchto pracích se nemalou měrou podíleli prof. Nevošád, prof. Fixel, doc. Pavlica, Ing. Prachař a mnozí další. Druhou skupinou činností byly práce z oblasti geofyziky, geodynamiky, geodetické astronomie a začínající družicové geodezie, kde je velice zřetelné vidět činnost prof. Fixela a Ing. Prachaře. Byla též navázána spolupráce s Geotestem Brno. Pro tuto organizaci prof. Fixel zpracoval program vyhodnocující deformace velkých přehradních hrází, které byly měřeny

geodetickými metodami ve velmi přesných lokálních sítích. Na metodice analýz těchto deformací se podílel i prof. Nevošád.

Osmdesátá léta jsou na katedře v oblasti geodezie charakterizována zejména rozvojem metod geodetického zabezpečení průzkumných a radiotechnických prostředků, jako byly Tamara a Ramona. Na těchto pracích se podíleli prof. Nevošád a doc. Chmelík. Prof. Nevošád spolu s Ing. Novotným a doc. Chmelíkem též významnou měrou přispěli k moderním metodám vytyčování velkých tylových mostů, kde jako jedni z prvních použili laserovou techniku ve spojení s klasickými i moderními geodetickými přístroji. Skupina geodezie a zejména prof. Nevošád se významnou měrou podíleli také na přechodu topografické služby na systém 1942/83. Zejména zde byla zpracována analýza nových geodetických základů v tomto systému z podkladů zpracovaných ve VTOPÚ Dobruška. Vedle toho skupina geodezie rozvíjela použití malé výpočetní techniky v polních podmínkách pro geodetické zabezpečení armády.

Devadesátá léta lze charakterizovat širokým zaváděním družicových technologií do armádní geodezie a navigace. Zde

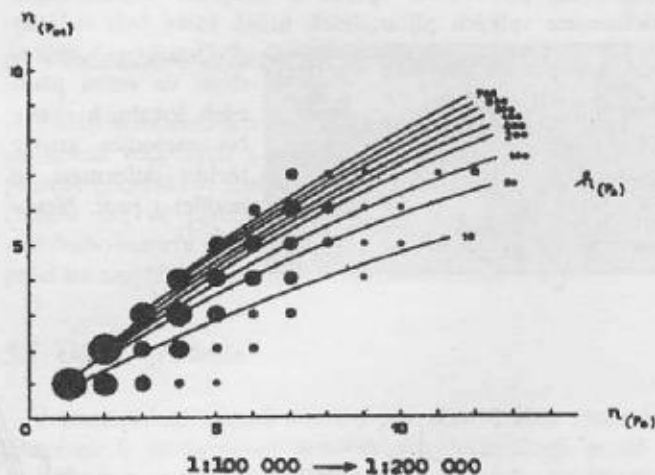
největším úkolem byl projekt obranného výzkumu vedený Ing. Kratochvílem „Zavedení technologií GPS a DGPS do ACR“. Na úkolu spolupracovaly další tři katedry VA, katedra radioelektroniky ČVUT Praha a některé podniky a firmy v ČR (Vojenský technický ústav letectva a PVO Kbely, Geoinvest Praha apod.). V rámci řešení byly testovány různé přístroje i technologie, například celoplošné vysílání korekčních zpráv DGPS z vysílače Poděbrady, příjem tohoto signálu i mimo území ČR (Polsko, Bosna a Hercegovina apod.). Výsledkem projektu byly zejména dokumenty, které mohou sloužit jako podkladové materiály pro rozhodování o nákupu vhodné techniky GPS do armády tak, aby jednotlivé druhy vojsk byly mezi sebou kompatibilní. V této práci jmenovaní učitelé pokračují dosud.

Devadesátá léta byla také ve znamení přechodu z klasických terestrických geodetických základů na moderní, budované pomocí GPS. Učitelé katedry, zejména prof. Nevošád, se výraznou měrou podíleli na spolupráci se VTOPÚ při transformaci geodetických základů – České státní trigonometrické sítě ze systému 1942/83 do družicového systému ETRS 89. Prof. Nevošád vypracoval a teoreticky zdůvodnil metodiku a technologie pro tuto transformaci, která byla výpočetně realizována ve VTOPÚ. Dalším hlavním úkolem, na kterém se podíleli a stále podílejí naši učitelé, je oblast standardizace v geodézii, konkrétně problémy přechodu na systém WGS 84. Na katedře byly zpracovány některé studie týkající se definování systému na našem území a byla zahájena příprava celoarmádní pomůcky k použití WGS 84. Práce na ní byla bohužel přerušena náhlým úmrtím mjr. Olšovského v únoru 2001.

5.2. Oblast kartografie

Padesátá a šedesátá léta byla v oblasti kartografie především ve znamení rozvoje metod topografického mapování a tvorby nového topografického mapového díla. Úspěšné byly práce na redakční přípravě a řízení tvorby a vydání Československého vojenského atlasu, díla, které bylo a dosud je vysoce ceněné jak v naší republice, tak i v zahraničí. Tyto práce probíhaly v letech 1957 až 1964 za rozhodujícího podílu prof. Šimáka, prof. Srnky a prof. Lauermana. V oblasti fotoreprodukce a kartografické reprodukce k významným pracím patří studie týkající se mikrodokumentace

a jejího použití v kartografické reprodukci (prof. Lauschmann, Ing. Ježek, Ing. Kosař). Kromě této nejvýznamnější činnosti se učitelé katedry podíleli na pracích týkajících se rozboru přesnosti nového topografického mapového díla v systému 1952 a hodnocení kvality mapových děl, kdy zde navržené postupy byly přijaty jako kritéria přesnosti map (prof. Srnka, doc. Pavlica, Ing. Severa, Ing. Kočenda). Dále se učitelé katedry podíleli na vývoji některých pomůcek pro topografické práce apod.

V sedmdesátých letech příslušníci katedry rozvíjeli teorii kartografické generalizace a jejího matematického modelování (prof. Srnka), kartografické rajonizace podle geografických charakteristik a statistických závislostí (prof. Lauermann). Tyto teoretické práce byly zejména uplatněny při vydání Vojenského zeměpisného atlasu, který se zařadil mezi nejvýznamnější světová kartografická díla té doby. Prof. Srnka a prof. Lauermann pracovali v redakční radě atlasu a dále spolu s prof. Miklošíkem spolupracovali na autorském zpracování a odborných recenzích řady map. Dále byla zahájena etapa úvodních studií automatizovaných technologií kartografické tvorby a využití digitálních dat pro automatizovanou kartometrii (prof. Miklošík, prof. Lauermann, doc. Chmelík). Pozornost byla věnována též zabezpečení kvalitní topografické přípravy po stránce metodické i studijní, kde je dodnes zřetelně vidět podíl učitelů, jako byli Ing. Novotný, prof. Lauermann, prof. Miklošík, prof. Srnka. Významné práce byly zpracovány i v oblasti obnovy topografických map pod vedením prof. Miklošíka.

Prof. Srnka a prof. Lauermann pracují na VZA

Osmdesátá léta byla charakterizována orientací kartografické vědy na postupný přechod na digitální technologie a využití výpočetní techniky. Na katedře systematicky rozvíjeli digitální model terénu pro automatizované systémy velení a řízení zejména doc. Vondra a doc. Talhofer. Učitelé katedry se podíleli na řešení geografického podkladu palubního elektronického systému (PES), jímž měla být vybavena letadla naší armády (prof. Srnka, doc. Vondra). Významné byly teoretické práce prof. Miklošika k problematice časové podmíněnosti kvality a efektivnosti práce.

Devadesátá léta byla potom ve znamení postupného přechodu na použití výpočetní techniky v celé oblasti kartografie, mapování a geoinformatiky. Učitelé katedry se výraznou měrou zasloužili o definování účelu a struktury vojenského informačního systému o území (prof. Miklošik, doc. Vondra, doc. Chmelík, doc. Talhofer) a o návrh a realizaci pilotního projektu topografické služby v oblasti geoinformatiky, kterým bylo vytvoření digitálního modelu území 200 (DMU 200). Na něm se podíleli doc. Vondra a doc. Talhofer. Dále byl dopracováván systém hodnocení jakosti mapového díla TS AČR (prof. Miklošik, Ing. Hofmann, Ing. Rybanský). Kromě toho se učitelé významnou měrou zapojili do řešení výzkumných úkolů vojenského charakteru, ve kterých se věnovali především otázkám využití technologií GIS v řídicích a rozhodovacích procesech (doc. Talhofer, Ing. Hofmann, Ing. Hubáček) a technologií GPS v orientaci, navigaci a přesném určování polohy různých prostředků (Ing. Kratochvíl, doc. Chmelík). Byla též navázána účinná spolupráce při výstavbě a provozu Národního centra simulačních a trenážerových technologií dislokovaného na VA, pro které se vytvářel transformační programový modul umožňující převod digitálních geoinformací z formátů databází geografické služby do interního formátu taktického simulátoru, a to jak po stránce datové, tak po stránce sémantické (doc. Chmelík, Ing. Hofmann, Ing. Hubáček). Všechny uvedené práce v podstatě pokračují do současnosti.

Současnost je charakterizována kromě výše zmíněného úkolu pro taktický simulátor zejména integrujícím úkolem z oblasti geografického zabezpečení, kde jde o komplexní posouzení, jak produkce geografické služby odpovídá požadavkům armádních uživatelů a jejich techniky. Cílem projektu je ukázat na možné cesty modernizace uvedené produkce.

5.3. Oblast fotogrammetrie

Fotogrammetrie se jako obor začíná velice intenzivně rozvíjet na konci čtyřicátých a v padesátých letech. Tento prudký rozvoj jak technický, tak i technologický byl na katedře učitelé fotogrammetrie od počátku nejen sledován, ale řada z nich k němu i velkou měrou přispěla. Zpočátku se jednalo zejména o zavádění nové techniky do mapovacích prací, na němž se podíleli zejména prof. Fiker a Ing. Kudělásek. Učitelé katedry se výraznou měrou podíleli na vývoji a ověřování technologie fotogrammetrického mapování, která byla použita při tvorbě nového mapového díla v systému 1952.

Šedesátá léta se v oblasti fotogrammetrie nesla ve znamení využití výpočetní techniky pro aerotriangulaci. Na katedře byla

pod vedením Ing. Krátkého navržena unikátní metoda analytické aerotriangulace a byla dovedena do praktické realizace v podobě programového systému. Tato metoda byla později nazývána „metoda VAAZ“ a byla používána nejen v armádě, ale i v civilním rezortu. Metoda se uplatnila i v zahraničí, například v Maďarsku.

V sedmdesátých a osmdesátých letech rozpracovávali a zdokonaľovali metody analytické a později semianalytické aerotriangulace zejména doc. Franěk, později Ing. Sukup a Ing. Šafář. Kromě uvedených metod se fotogrammetrie v těchto letech rozvíjela zejména v oblasti aplikace počínajícího dálkového průzkumu Země pro potřeby topografického zabezpečení armády, ale i pro potřeby národního hospodářství. Tyto otázky zde též studovali dva interní aspiranti z Vietnamu.

Devadesátá léta přinesla na katedře v oblasti fotogrammetrie zejména počátek intenzivního využívání výpočetní techniky pro jednosnímkové metody zpracování leteckých snímků i údajů dálkového průzkumu Země; na nich se podíleli Ing. Zerzán a Ing. Kovařík. Tyto metody byly používány i ve spojení s programy GIS. Uvedené práce pokračují i v současné době.

5.4. Ostatní vědecká práce

Od svého vzniku katedra vždy byla součástí organizace školy. Zároveň však podléhala odbornému řízení topografické, později geografické služby. Z tohoto jejího, do jisté míry zvláštního postavení vyplývala a dosud i vyplývá role částečně nezávislého pracoviště, které může být velmi přínosné pro velení služby zejména v oblasti koncepčního rozvoje, integrovaných úkolů apod. Současně učitelé katedry mohli a stále i mohou intenzivně využívat koncentrací odborníků z různých vojenských odborností, kteří pracují na ostatních pracovištích školy. Na poměrně malém prostoru lze potom řešit i úkoly, které mají celoarmádní dopady, případně konzultovat otázky uživatelských požadavků a potřeb v oblasti topografického, resp. geografického zabezpečení.

K vědeckým úkolům, které byly pracovišti dány k řešení z výše uvedených důvodů, lze zařadit například návrh komplexního systému elektronizace a kybernetizace topografické služby. Úkol řešil v polovině osmdesátých let spolu s dalšími odborníky z řad služby doc. Chmelík.

Doc. Chmelík byl dále hlavním řešitelem úkolu „Systém řízení TS AČR a TZ AČR – IRIS“, na němž spolupracovali odborníci ze všech ústavů TS a který měl přispět k efektivnějšímu řízení výroby. Katedra se podílela nebo stále podílí na řešení úkolů spojených s rozvojem topografické a vojenskogeografické přípravy vojsk a štábů (zejména doc. Vondra, pplk. Rybanský, Ing. Zerzán). Trvalým úkolem je aktualizace systému přípravy personálu GeoS AČR tak, aby odpovídal požadavkům praxe celé armády i vlastní geografické služby a zároveň byl v souladu se všemi souvisejícími zákony, vyhláškami a vnitřními předpisy školy. Na tomto úkolu se vždy podílejí všichni učitelé. Učitelé katedry se podíleli a nadále i podílejí i na řešení koncepčních a rozvojových otázek služby, na tvorbě předpisů, pomůcek i technických pokynů.

Značnou aktivitu učitelé katedry vždy vyvíjeli v oblasti práce v různých orgánech a organizacích. Řada z nich byla nebo je členy vědecko-technické rady NGeoS, redakční rady GeoS AČR, redakční rady sborníku VGO (dříve VTO). Kromě těchto aktivit ve směru ke geografické službě katedra byla a je zastoupena v různých profesních organizacích, jako je například FIG, ICA, Kartografická společnost ČR, Česká asociace pro geoinformace, Svaz českých geodetů a kartografů apod. Významné je i členství učitelů katedry ve vědeckých radách jak fakulty a Vojenské akademie, tak i ve vědeckých a oborových radách civilních vysokých škol. Prof. Nevošád byl i 6 let členem Grantové agentury ČR.

5.5. Vědecké konference a semináře

S vědecko-výzkumnou prací je velice úzce spjata prezentace výsledků této práce na veřejnosti. Jednou z forem bývají vědecké semináře a konference. Katedra ve své padesátileté historii organizovala nebo spoluorganizovala řadu odborných akcí tohoto typu.

K tradicím katedry patřila a dosud patří organizace vojenskovědeckých konferencí z různých oblastí topografického, dnes geografického zabezpečení armády. Tyto akce byly vždy zaměřeny k nosným rozvojovým programům služby. Od poloviny osmdesátých let se jednalo zejména o možnosti zavádění digitálních geoinformací do armády pro podporu velení a řízení. V posledních třech letech katedra začala organizovat pravidelné konference „Geoinformace ve vojenství“, kterých se účastní odborníci ze všech rozhodujících složek armády. V roce 1999 se konference účastnilo 155 příslušníků armády, v roce 2000 225 a v letošním roce 220.

V letošním roce konference byla navíc organizovaná jako mezinárodní s účastí 14 příslušníků 9 armád států NATO a PŘP.

GIS in Defence, 2001

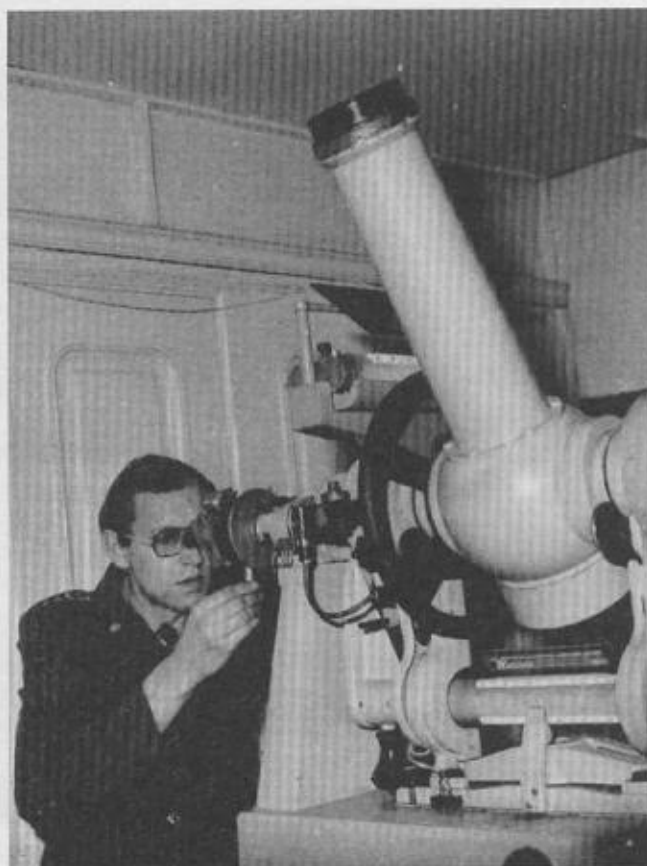
3. konference geodetů, 1961

Kromě těchto výhradně vojenských akcí katedra uspořádala několik konferencí a seminářů z oblasti jak geodzie, tak kartografie (například 2 kartografické konference, semináře k problematice geodetických bodových polí, fotogrammetrických metod apod.). Stejně tak jsou poměrně často učitelé katedry v organizačních výborech nebo odborných komisích konferencí a seminářů, a to jak vnitrostátních, tak i mezinárodních (v poslední době například pravidelné mezinárodní konference Brno GIS pořádané laboratoří geoinformatiky Masarykovy univerzity v Brně, semináře k problematice GPS v geodézii pořádaného Ústavem geodzie Stavební fakulty VUT v Brně apod.). Na těchto i dalších akcích jsou též pravidelně publikovány výsledky práce pedagogů pracoviště.

6. Učebně-výcviková základna

Základní technické vybavení katedra po svém vzniku převzala z jednotlivých ústavů Vysoké školy technické. Toto vybavení bylo poměrně rozsáhlé, avšak na technické úrovni konce druhé světové války. Vzhledem k poměrně radikálním změnám v technologiích geodetických, fotogrammetrických, kartografických i kartoreprodukčních prací v průběhu padesátých let bylo nutné toto vybavení poměrně rozsáhle modernizovat. První rozsáhlá modernizace byla provedena v letech 1951 až 1958, kdy se na pracovišti podařilo se značným příspěvím velení topografické služby vybudovat moderní fotogrammetrickou laboratoř s přístroji na stereoskopické vyhodnocování jak pozemních, tak leteckých snímků, dále přístroje pro interpretaci leteckých snímků a řadu stereokomparátorů a jednodušších pomůcek pro mapování. Zvláštní zmínku si zaslouží vybudování do té doby na škole neobvyklé kartoreprodukční laboratoře vybavené profesionálními fotoreprodukčními přístroji, zařízeními na přípravu tiskových forem a ofsetovými a knihtiskovými stroji. Velkou zásluhu na tom, že laboratoř byla provozuschopná v poměrně krátkém čase, měl mjr. Čermín. Poměrně rychle byla též modernizována geodetická technika. Geodetické sbírky, které již obsahovaly i optické teodolity, byly doplněny triangulačními teodolity a nově vytvářenými polními měřicími soupravami. Dále byla postupně modernizována technika pro astronomická měření a technika pro různá geofyzikální měření. Spolu s tím se průběžně modernizovaly i výpočetní prostředky. Doposud používané ruční mechanické kalkulačky byly doplněny elektrickými. V tomto období bylo

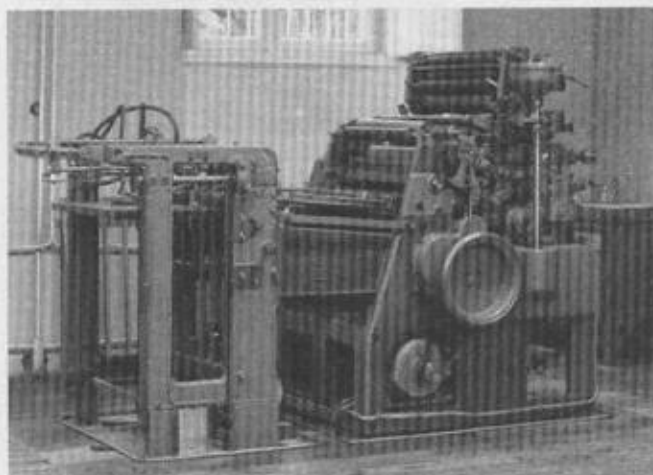
zejména péčí geodetických odřadů vybudováno i cvičné bodové pole včetně potřebné trvalé signalizace v prostoru západně od Brna.

Po této první vlně velké modernizace se učebně-výcviková základna poměrně dlouhou dobu nijak zvlášť nemusela měnit. Průběžně však byly její jednotlivé komponenty inovovány nebo byly doplňovány moderní technické prostředky používané v topografické službě, jako například první kopírky, optické nivelační přístroje apod.

Druhá velká modernizace technického vybavení katedry probíhala od poloviny sedmdesátých let a počátku let osmdesátých. Tato modernizace se týkala především fotogrammetrických přístrojů a souvisela s přechodem na moderní techniku fotogrammetrických univerzálních strojů. V oblasti geodzie byly technické prostředky rozšířeny o elektronické dálkoměry a později tachymetry a rádiové a elektrooptické dálkoměry. Katedra též dostala některé astronomické přístroje, například astronomický univerzál Wild T4 či později průchodní stroj. Sbírkou byly též doplněny prvními gyroteodolity, později gyroskopickými nástavci. Byly rovněž inovovány výpočetní prostředky, u nichž došlo k přechodu z mechanických kalkulačků na elektronické. Stále častěji se též začala používat výpočetní technika, kterou byla vybavována akademie. V této době došlo též k vybudování nového cvičného bodového pole.

Původní bylo narušeno, neboť zde probíhala intenzivní výstavba. Nové bodové pole bylo v prostoru bojiště bitvy u Slavkova a opět se na něm hlavní měrou podílel geodetický odřad topografické služby Západního vojenského okruhu.

Slavnostní otevření počítařny, 1973

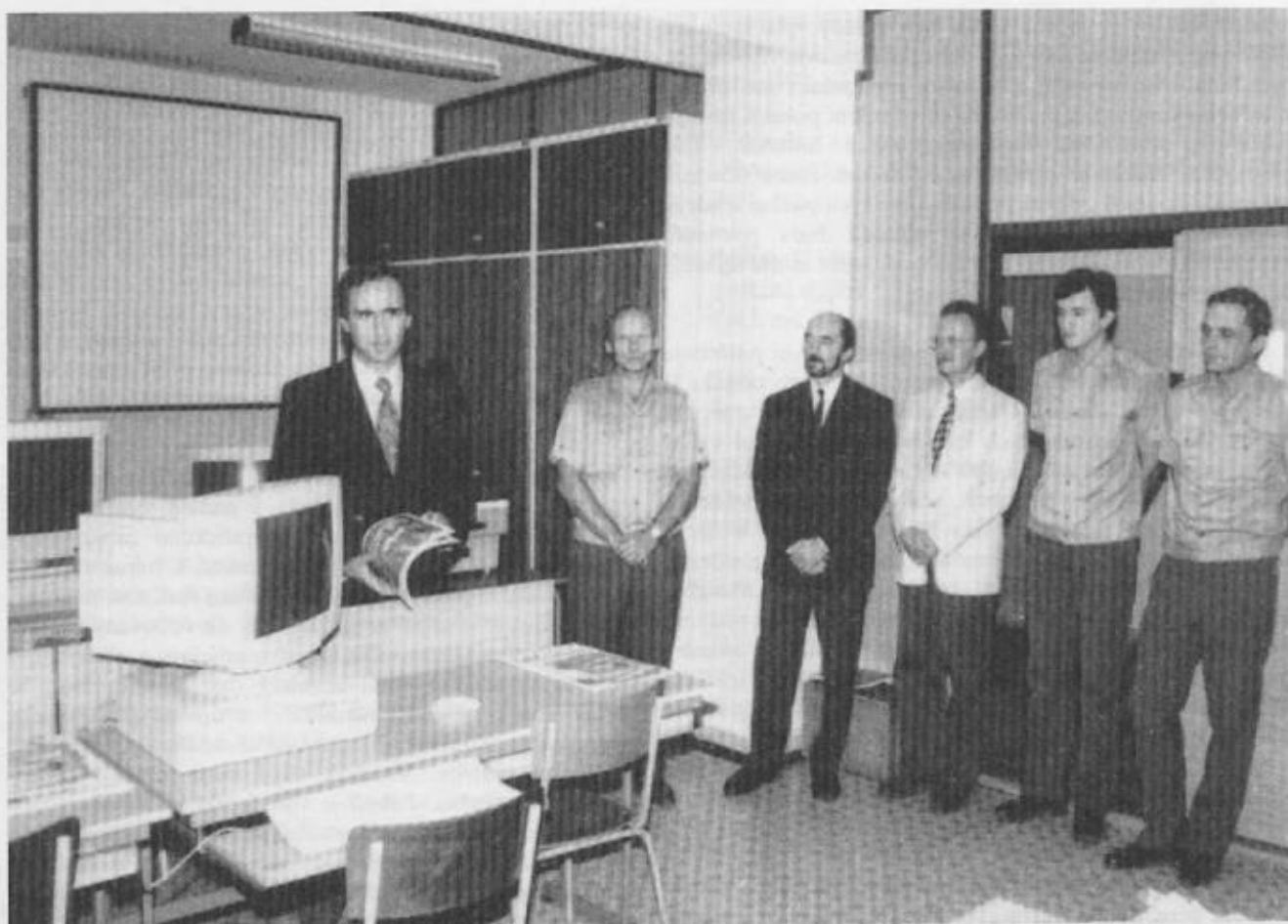

Koncem osmdesátých a na počátku devadesátých let se projevil nástup mikroprocesorů. Katedra získala několik nejprve osmibitových, později šestnáctibitových osobních počítačů. Pro tyto počítače učitelé katedry okamžitě začali vyvíjet programové vybavení, zejména pro oblast geodzie a fotogrammetrie. Na katedře byl též testován zodolněný osmibitový počítač POTAS, pro který zde byl vytvořen celý komplex geodetického programového vybavení.

Všechny laboratoře a dílny katedry (kromě cvičného bodového pole) byly, stejně jako celý zbytek katedry, dislokovány v původních prostorech ústavů geodetického oboru VŠT Dr. E. Beneše. Po politických změnách v listopadu

1989 se poměrně brzo velení armády a Vojenské akademie rozhodlo vrátit historické prostory a budovy zpět Vysokému učení technickému a Masarykově univerzitě v Brně. Toto rozhodnutí vyvolalo potřebu přemístit katedru a její laboratoře do jiných prostor. Katedra se v letech 1990 a 1991 přestěhovala do nově postavené budovy stavebního praporu v Brně-Řečkovcích, která byla volná. Stavební prapor byl totiž dříve, než se stačil zformovat, zrušen. V nových prostorech byly vybudovány nové laboratoře a vznikly tu i základní a speciální učebny. V okolí katedry bylo i postupně vybudováno cvičné bodové pole, ovšem nikoliv v rozsahu slavkovského bojiště. Bodové pole bylo vybudováno vlastními silami, samozřejmě i za přispění studentů specializace. Kartoreprodukční laboratoř byla podle smlouvy s VUT zachována v původních prostorech Stavební fakulty VUT po dobu pěti let. V roce 1995, po vypršení této smlouvy, ji bylo nutno přestěhovat také. Náhradní prostory byly nalezeny v suterénu velitelství VA na Kounicově ulici. Vzhledem k velikosti prostoru a ztrátě významu fotoreprodukce nebyla však již obnovena v původním rozsahu. Přesto základní technologická linka zůstala zachována.

Současnost je charakterizována využíváním nejmodernější techniky a technologií, které jsou v oboru k dispozici. S podporou velení TS AČR se podařilo v roce 1996 vybudovat moderní učebnu vojenských informačních systémů o území, vybavenou osobními počítači a pracovními stanicemi s nezbytnými vstupními a výstupními zařízeními. V roce 2000 byly všechny počítače této laboratoře kompletně inovovány.

Slavnostní otevření speciální učebny informačních systémů, 1996

V současné době lze na této učebně pracovat se soudobým programovým vybavením pro celou oblast geoinformatiky. Studenti mohou využívat jak produkty firmy ESRI – ARC/INFO a ArcView s většinou příslušných rozšíření pro síťové analýzy, práci s rastrovými daty a 3D prostorem –, tak firmy Intergraph – především MGE a GIS Office. V této laboratoři však probíhá i výuka geodezie (zpracování dat GPS) a částečně i matematiky, kdy studenti řeší matematická cvičení pomocí programu MathCAD. Samozřejmě že zde všichni studenti pracují se všemi částmi kancelářského programového souboru MS Office, zejména s textovým a tabulkovým procesorem. Všechny počítače učebny i katedry jsou spojeny v lokální katedrové síti, která je napojena na strukturovanou síť VA a na Internet.

Na poměrně slušné úrovni je katedra v současné době vybavena aparaturami GPS, jak pohyblivými, tak i jednou referenční stanicí s možností vysílat korekční zprávu do vzdálenosti několika kilometrů. Tohoto vybavení bylo dosaženo zejména díky řešení zmíněného projektu obranného výzkumu.

Poněkud starší technická základna je v oblasti klasické geodezie (s výjimkou jedné totální stanice) a fotogrammetrie. Předpokládá se však, že i tato otázka bude v blízké budoucnosti uspokojivě dořešena.

V celé historii katedry je nutné ocenit přístup velení topografické, resp. geografické služby při pomoci zabezpečit odpovídající technickou úroveň učebně-výcvikové základny katedry. Podle možností, které služba měla, poskytovala našemu pracovišti výraznou materiální pomoc nebo prostředky na nákup odpovídající techniky. Samozřejmostí se staly také praxe a stáže studentů u útvarů a ústavů služby, při nichž studenti mohli a mohou pracovat na provozních zařízeních.

7. Spolupráce s jinými školami a pracovišti

Celých padesát let existence katedry provázela i účinná spolupráce s jinými pracovišti na všech úrovních. Samozřejmostí byly vždy těsné pracovní vztahy s ústav

a útvary služby, v jejichž rámci byly řešeny výše zmíněné výzkumné a odborné úkoly. V době, kdy armáda více cvičila, byla řada učitelů-vojáků z povolání předurčena pro případ válečného konfliktu k plnění úkolů ve velení polních útvarů, svazků a svazů na vojenskoodborných funkcích. Tito předurčení učitelé se pravidelně několikrát ročně účastnili velitelsko-štábních cvičení, případně i velkých cvičení tehdejší Varšavské smlouvy. Odtud si odnášeli řadu poznatků z reálného topografického zabezpečení, které mohli uplatnit při výuce studentů.

Každé vysokoškolské pracoviště pro svůj rozvoj potřebuje mít i kontakty s odbornou veřejností. I v tomto ohledu je katedra poměrně známá. Učitelé udržují pracovní a osobní vztahy s učiteli partnerských kateder vysokých škol v ČR a v zahraničí. Jedná se zejména o Ústav geodezie Stavební fakulty VUT Brno, katedry geografie Přírodovědecké a Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně a Palackého univerzity v Olomouci, katedry vyšší geodezie, speciální geodezie, mapování a fotogrammetrie Stavební fakulty ČVUT v Praze, katedry informačních systémů Ekonomicko-správní fakulty Univerzity Pardubice, katedry geodezie, geodetických základů a kartografie a mapování STU v Bratislavě. Poměrně intenzivní styky pracoviště udržuje s Královskou školou vojenské topografické služby v Hermitage (RSMS) ve Velké Británii, školou GDTA v Toulouse ve Francii a katedrami našeho oboru na Univerzitě bundeswehru v Mnichově v Německu.

Velice významné byly a jsou pracovní kontakty s ústavem a útvary geografické služby. Jak již bylo uvedeno, jedná se zejména o podíl na společném řešení vědecko-výzkumných a rozvojových úkolů, který prolíná celou historií katedry. Naopak řada odborníků z praxe působila a působí na katedře jako odborní lektori, kteří vedou nejen teoretická, ale i praktická zaměstnání. Kromě těchto aktivit učitelé katedry pravidelně absolvovali a absolvovali několikaměsíční stáže na zdvojených funkcích v ústavech nebo u útvarů služby. Současný vedoucí katedry byl například v letech 1994 a 1995 hlavním redaktorem topografické služby.

Nejsou opomíjeny ani pracovní vztahy s civilním rezortem Českého úřadu zeměměřického a katastrálního. Zejména skupina geodezie poměrně často spolupracuje se Zeměměřickým ústavem v Praze. Pplk. Šmíd zase s Katastrálním úřadem v Brně.

Poměrně frekventovaná je i konzultační a poradenská činnost v oblasti geodezie, kartografie a geoinformatiky. Na katedru se pravidelně obrazejí specialisté z různých oblastí zejména státní správy, kteří musí řešit své odborné problémy, k nimž potřebují územně lokalizované informace. V posledních letech je možno jmenovat například Policii ČR, správu vojenských újezdů, Povodí Moravy apod.

Na katedru v posledních několika letech často zavítají zahraniční návštěvy, a to jak z úrovně velení VA, tak velení GeoS. Tyto návštěvy, zejména pokud jsou návštěvníci odborníky v oboru, bývají místem výměny zkušeností a navazování kontaktů pro budoucnost. V posledních letech je možno například uvést návštěvy náčelníků topografických nebo geografických služeb Španělska, Francie, Litvy, Norska apod.

8. Výhledy do budoucna

Padesáté výročí katedry není pouze příležitostí ke zhodnocení její historie, přínosů a úspěchů, podmínek, ve kterých žila a pracovala. Je i příležitostí k tomu, aby byly naznačeny její budoucí perspektivy a možnosti. Prudký růst vědy, techniky a rozvoj technologií nutí všechny učitele k maximálnímu pracovnímu vypětí, pokud chtějí zůstat na vysoké odborné i pedagogické úrovni, což se samozřejmě u všech předpokládá. Na druhou stranu omezené finanční prostředky spolu s neustálým snižováním stavu armády, a tedy i počtu pracovníků školy a katedry nedávají příliš mnoho šancí k tomu, aby katedra mohla nějakým extenzivním způsobem růst.

Pokud je však zájem armády a její geografické služby, aby Vojenská akademie připravovala i nadále vysokoškolsky vzdělané odborníky v oblasti geografického zabezpečení, potud má katedra oprávnění své existence. K tomu, aby však měla oprávnění poskytovat vysokoškolské vzdělání, je nutné, aby vyučované studijní programy byly akreditovány u akreditační komise Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, což vyžaduje kvalitní učitelův sbor. Kvalita sboru je posuzována z několika hledisek – z úrovně pedagogické připravenosti, z úrovně vědecko-výzkumné činnosti a z úrovně publikační aktivity. Všechna tři kritéria musí být proporcionálně plněna. Pokud je však učitel enormně vytížen přímou výukou, zcela pochopitelně potom nemá čas na vědu a publikace. Protože současná restrikce počtu příslušníků armády neposkytuje předpoklady ke zvýšení počtu učitelů, zbývá jediná cesta, kterou je intenzifikace výuky.

Současné technické možnosti pracoviště k této intenzifikaci dávají poměrně slušné předpoklady. Učitelé budou stále více vytvářet studijní materiály v elektronické formě, které by měly v budoucnu nahradit část přednášek, v nichž jde především o sdělování. Jako studijní materiály budou také stále více využívány vhodné stránky na Internetu. Studenti tak budou více nuceni pracovat samostatně při vyhledávání potřebných studijních materiálů. Úlohou učitele bude potom především vedení praktických zaměstnání a seminářů.

Velká váha, jako tomu bylo doposud v celé historii pracoviště, bude samozřejmě přikládána vědecko-výzkumné práci. Ta bude opět orientována především k rozvoji metod a prostředků geografického zabezpečení armády ve všech oblastech, ke kterým mají učitelé katedry blízko. Jedná se zejména o využívání moderních informačních technologií pro podporu rozhodovacích procesů velitelů a štábů, kde chceme přispět jak v oblasti sběru, hodnocení a využívání digitálních geoinformací, tak i ve směru přípravy personálu služby tato data připravovat a manipulovat s nimi. Druhým hlavním úkolem bude oblast uplatnění moderní geodezie v geodetickém zabezpečení armády.

Samozřejmě že podle možností budeme stále chtít přispívat i v dalších oblastech tak jako v podstatě doposud.

9. Závěr

Tento příspěvek měl za cíl seznámení s historií a současností geodetického a kartografického studia na Vojenské akademii

v Brně. Současně bylo cílem i ukázat prostředí, v jakém uvedené studium probíhalo a dosud probíhá a v jakém katedra vojenských informací o území VA v Brně pracuje. Nemohlo však samozřejmě být vyčerpáno vše, co padesát let života jednoho pracoviště přineslo. Přesto jsem se snažil postihnout všechny důležité mezníky v historii katedry. Na závěr bych chtěl poděkovat všem našim bývalým kolegům a spolupracovníkům nejen za to, že nás jako studenty oboru dobře připravili, ale i za to, že celou svou prací nám vytvořili dobrý základ, na kterém i při malém počtu příslušníků dnešní katedry můžeme stále dobře stavět.

Literatura:

- [1] BÁTĚK, J. Výchova a výcvik středních technických kádří vojenské topografické služby v průběhu jejího padesátiletého vývoje. *Vojenský topografický obzor*, 1968, č. 1.
- [2] CHRASIL, B. *Stručná historie geograficko-kartografického studia na VAAZ*. Brno : Vojenská akademie A. Zápotockého, 1967, 19 s.
- [3] MIKLOŠÍK, F. *Systém, obsah a organizace výběru, výchovy, přípravy a stabilizace kádří TS AČR*. Závěrečná zpráva HÚ 1.4 z roku 1995. Brno : Vojenská akademie, 1995.
- [4] *Historie topografické služby Československé armády 1918 až 1992*. Praha : TO HOS AČR, 1993.
- [5] Vojenská akademie v Brně (stručný historický nástin). *Akademické listy*, příloha č. 1. Brno : Vojenská akademie, říjen 1991, 63 s.
- [6] Srnka, E., a Chrastil, B. 25 let geodeticko-kartografického studia na VAAZ. *Sborník topografické služby MNO*, 1976, č. 1.
- [7] Srnka, E. Rozvoj přípravy odborných kádří v topografické službě ČSLA. *Sborník topografické služby MNO*, 1982, zvl. č.
- [8] Srnka, E. 35 let vojenského studia geodezie a kartografie. *Sborník VAAZ, Ř. D*, 1986, č. 3.
- [9] Srnka, E. K 35 létům vývoje katedry geodezie a kartografie na VAAZ. *Sborník topografické služby MNO*, 1987, zvl. č.
- [10] TALHOFER, V. Historie, současnost a budoucnost přípravy příslušníků topografické služby na Vojenské akademii v Brně. *Vojenský topografický obzor*, 1998, č. 1.
- [11] Vondra, D. 45 let existence katedry geodezie a kartografie Vojenské akademie v Brně. *Sborník topografické služby*, 1991, č. 1.
- [12] Vondra, D. Nástin 75 let historie a vzdělávání, výchovy a všestranné přípravy příslušníků topografické služby. *Sborník topografické služby*, 1993, č. 1.
- [13] *Výroční zprávy katedry geodezie a kartografie, resp. vojenských informací o území*. Brno : Vojenská akademie.

Vývoj organizace a zařazení katedry

Rok	Název katedry	Označení katedry	Náčelník - vedoucí katedry	Zástupce náčelníka - vedoucího katedry	Náčelníci - vedoucí skupin			Nadřazená složka (fakulta, škola)	Představitel nadřazené složky (fakulty, školy)	Náčelník - rektor Vojenské akademie
					Geodzie	Top. zabezp. a fotogrammetrie	Kartografie			
1951	Topografie a geodzie	CAK 12	Josef BŮHM	Josef VYKUTIL	Funkce náčelníků skupin neexistovala			VTA	František PERNA ZNU/VTA	Bohumír LOMSKÝ
1952										
1953	Geodzie a Kartografie a topografie	K 48	Josef VYKUTIL	Bedřich CHRÁSTIL					Jan BĚLOHOUBEK (NF)	Miroslav ŠMOLDAS
1954		K 49		Jaromír BÁTĚK		(Zdeněk CUPAL)				
1955						Funkce zástupců oficiálně neexistovaly			Hynek ŽALIO (NF)	
1956										
1957										
1958	Geodzie a kartografie	K 248	Bedřich CHRÁSTIL	Jaroslav SEVERA			Fakulta zbrojní (2F) VAAZ			Václav KRATOCHVIL
1959										
1960										
1961										
1962										
1963							Fakulta dělostřelecká a radiolokační (2F) VAAZ		Jaromír RYBNÍČEK (NF)	Ladislav KOLOVRATNÍK
1964										Jaroslav DOČKAL
1965									Václav DRNEK (NF)	Alexander MUCHA
1966										
1967										
1968		K 213	Bedřich CHRÁSTIL	Jaroslav SEVERA	Josef VYKUTIL	Radim KUDELÁSEK			Emil DOČKAL (NF)	Jaroslav MAŠEK
1969										
1970										
1971										
1972										
1973										
1974										
1975										
1976		K 23	Erhart SRNKA	František MIKLOŠIK	Věnek PAVLICA				Josef ČEPIČKY (N VAAZ)	Josef ČEPIČKY
1977										

1978																			
1979								Josef FRANEK											
1980																			
1981																			
1982																			
1983																			
1984																			
1985																			
1986																			
1987																			
1988																			
1989																			
1990																			
1991																			
1992																			
1993																			
1994																			
1995																			
1996																			
1997																			
1998																			
1999																			
2000																			
2001																			

Přehled všech učitelů na katedře

Hodn.	Titul	Jméno	Příjmení	Zařazení
plk.	Ing.	Jaromír	BÁTĚK	Uv 1955–58
	Prof. Ing. DrSc.	Josef	BÖHM	Uo 1951–53
	Ing. CSc.	Miloš	CIMBÁLEK	Uo 1951–56
pplk.	Ing.	Zdeněk	CUPAL	Uv 1953–57, Uv 1967–71
pplk.	Ing.	Vladimír	ČEJKA	Uv 1967–74
mjr.	RNDr.	Karel	ČERMÍN	Uv 1952–53
pplk.	Ing.	Josef	DANÍK	Uv 1967–68
	Prof. Dr. Ing.	Adolf	FIKER	Uo 1951–59
	Prof. Ing. CSc.	Jan	FIXEL	Uo 1951–97
plk.	Doc. Ing. CSc.	Josef	FRANĚK	Uv 1968–90, Uo 1990–94
pplk.		Karel	HÁLEK	Uv 1951–59
pplk.	Ing.	Bohumil	HANÁK	Uv 1956–57
	Ing. CSc.	Alois	HOFMANN	Uo 1978–
pplk.	Ing.	Václav	HORNÍK	Uv 1956–57
	Ing.	Jaroslav	HYBÁŠEK	Uo 1951–58
plk.	Doc. Ing.	Miloš	CHMELÍK	Uv 1965–92, Uo 1993–
plk.	Prof. Dr. Ing.	Bedřich	CHRASTIL	Uo 1951–53, Uv 1953–55, Uv 1958–60, Uv 1967–74, Uo 1974–83
	Ing.	Ivo	JAKUBKA	Uo 1951–58
	Ing. CSc.	Jaromír	JEŽEK	Uo 1963–71
pplk.	Ing.	Kamil	KLEČKA	Uv 1966–74
pplk.	Ing.	Antonín	KOČENDA	Uv 1956–57
pplk.	Ing. CSc.	Karel	KOSAŘ	Uv 1958–83
mjr.	Ing. MSc.	Vladimír	KOVAŘÍK	Uv 1998–
	Doc. Ing. CSc.	Vladimír	KRÁTKÝ	Uo 1951–68
pplk.	Ing. CSc.	Vlastimil	KRATOCHVÍL	Uv 1988–92, Uo 1995–
pplk.	Ing. CSc.	Radim	KUDĚLÁSEK	Uv 1953–80, Uo 1980–86
pplk.	Ing.	Ludvík	KUPČÍK	Uv 1967–71
	Prof. Ing. CSc.	Lubomír	LAUERMANN	Uo 1951–92
	Prof. Dr. Ing.	Jan	LAUSCHMANN	Uo 1957–64
plk.	Prof. Ing. DrSc.	František	MIKLOŠÍK	Uv 1970–80, Uo 1981–
	Prof. Ing. DrSc.	Zdeněk	NEVOSÁD	Uo 1951–97
pplk.	Ing.	Jaroslav	NOVOTNÝ	Uv 1963–89
mjr.	Ing. CSc.	Vladimír	OLŠOVSKÝ	Uv 1988–2001
plk.	Doc. Ing. CSc.	Věnek	PAVLICA	Uv 1961–91, Uo 1992–94
pplk.	Ing.	Josef	POSPÍŠIL	Uv 1971–76
pplk.	Ing. CSc.	Jaroslav	PRACHAŘ	Uv 1966–84
plk.	Prof. RNDr. Ing.	Jaroslav	PROCHÁZKA	Uo 1951–52, Uv 1952–54
pplk.	Ing.	Václav	ROUT	Uv 1951–54
pplk.	Ing. CSc.	Marian	RYBANSKÝ	Uv 1990–
pplk.	Ing. CSc.	Jaroslav	SEVERA	Uv 1955–69
pplk.	Ing.	Jan	SKÝVA	Uv 1958–60
plk.	Prof. Ing. DrSc.	Erhart	SRNKA	Uv 1951–86, Uo 1986–91
mjr.	Ing. CSc.	Karel	SUKUP	Uv 1986–91
mjr.	Ing.	Václav	ŠAFÁŘ	Uv 1991–93
pplk.	Ing.	Erich	ŠESTÁK	Uv 1953–58
pplk.	Doc. RNDr. Ing.	Bohuslav	ŠIMÁK	Uv 1954–65
pplk.	Ing. CSc.	Antonín	ŠMÍD	Uv 1984–
plk.	Doc. Ing. CSc.	Václav	TALHOFER	Uv 1983–93, Uv 1995–
pplk.	Ing.	Vratislav	VLACH	Uv 1952–58
plk.	Doc. Ing. CSc.	Dalibor	VONDRA	Uv 1980–93, Uo 1994–
pplk.	Ing.	Vladimír	VYKLIČKÝ	Uv 1975–89
plk.	Prof. Dr. Ing.	Josef	VYKUTIL	Uv 1951–72, Uo 1972–73
pplk.	Ing.	Pavel	ZERZÁN	Uv 1993–98, Uo 1998–

Vysvětlivky: Uv – učitel-voják z povolání
Uo – učitel-občanský zaměstnanec

Přehled všech pracovníků katedry-neučitelů

Hodnost	Titul	Jméno	Příjmení	Zařazení
		Rudolf	AUST	Lo 1956–58
	Ing.	Lubomír	BALABÁN	Lo 1956–59
		Ludmila	BÁRTOVÁ	Lo 1964–82
		Jana	BERGEROVÁ	Ao 1954–56
		Ludmila	BOSCHETTYOVÁ	Ao 1963–86
		Jan	DANĚK	Lo 1971–92
		Lubomír	DOLEŽAL	Lo 1953–98
		Otto	DORČÁK	Lo 1953–90
		Alois	FUCHS	Lo 1955–58
		Marie	HALUZOVÁ	Ao 1988–95
		Petr	HORÁČEK	To 1994–
		Božena	HORTENSKÁ	Lo 1964–75
		Jan	KAZDA	Lo 1951–61
		Karel	KLIMEŠ	Lo 1952–56
		Lenka	SÁSIKOVÁ	Ao 1986–88
mjr.		Svatopluk	KOUŘIL	Lo 1974–76
		Svatopluk	KRUS	Tv 1952–53, Tv 1968–70
		Miroslav	KUČERA	Lo 1952–88
		Marie	KUŽÍLKOVÁ	Ao 1958–63
		Jiří	MATOUŠEK	Lo 1988–
		Renata	MILANOVÁ	Ao 1996–
		Jaroslav	MUSIL	Lo 1951–77
	Ing.	Jaroslav	OBROVSKÝ	Lo 1960–62
		Marie	ODLOŽÍLKOVÁ	Lo 1954–55
		Drahomíra	PLACHÁ	Ao 1951–53
		Anna	POPOVSKÁ	Ao 1953–58
		Marie	ŘEPOVÁ	Ao 1953–58
		Marie	SAMUELOVÁ	To 1968–69
		Stanislav	SKOUPÝ	Lo 1970–71
		Alena	PAVELKOVÁ	To 1952–53
		Pavel	ŠIMEK	Lo 1982–83
		Eliška	ŠIMKOVÁ	Lo 1952–62
		Miroslav	ŠMÍD	Lo 1953–76
		Jiřina	ŠTEFKOVÁ	Ao 1995–96
		Jiří	TESAŘ	To 1993
		Olga	VRCHOTOVÁ	Ao 1951–53
mjr.		Václav	ZOUVALA	Tv 1952–53

Vysvětlivky: Ao – administrativní pracovník (pracovnice)-občanský zaměstnanec
 Lo – laborant (laborantka)-občanský zaměstnanec
 To – technik (technička)-občanský zaměstnanec
 Tv – technik-voják z povolání

Absolventi základního vysokoškolského studia geodezie a kartografie

Rok absolvování	Jméno	Příjmení	Rozená
1954			
	Miroslav	ANDRLÍK	
	Bohumil	HANÁK	
	Karel	HAVLÍN	
	Václav	HORNÍK	
	Jaroslav	CHAJDA	
	Martin	IŠTVÁNEK	
	Zdeněk	KARAS	
	Miloslav	KILBERGER	
	Antonín	KOČENDA	
	Miroslav	KONVALINA	
	Jiří	KOPKA	
	Karel	KOSAŘ	
	Arnošt	LAPEŠ	
	Jan	MACEK	
	Bohumil	MAJER	
	Ladislav	NIMRÁČEK	
	Věnek	PAVLICA	
	Josef	PAXA	
	Jaroslav	PODOLSKÝ	
	Antonín	SKOVAJSÍK	
	Josef	ŠURÁŇ	
	Vlastimil	VYHNÁNEK	
1955			
	Miroslav	BERG	
	František	DECH	
	Ivo	FORST	
	Jaromír	HUDEČEK	
	Břetislav	KELNAR	
	Milan	KLIMEŠ	
	Josef	KOCOUREK	
	Stanislav	KRÁSNÝ	
	Josef	MACH	
	Zbyněk	MARŠÍK	
	Jaroslav	MATYS	
	Bohumír	MÍK	
	Rudolf	PRŮCHA	
	Ladislav	ROZEHNAL	
	Ivan	STOŽICKÝ	
	Ctibor	ŠÍP	
	Dechmír	ŠTECHER	
	Jiří	TICHÝ	

Rok absolvování	Jméno	Příjmení	Rozená
	Vladimír	VYKLIČKÝ	
	Vladimír	ZMEŠKAL	
1956			
	Jiří	BENEŠ	
	Miroslav	EZECHÝL	
	Jaromír	GRONYCH	
	Julius	HAUSER	
	Jiří	KÁNSKÝ	
	Ladislav	KEBÍSEK	
	Josef	KLINGA	
	Otakar	KRÁSNÝ	
	Vladimír	MARTINÁK	
	Marie	MATZKEOVÁ	
	Jiří	MRAČÍK	
	Miloslav	OBHLÍDAL	
	Jaroslav	OBROVSKÝ	
	Vladislav	OLIVA	
	Ludvík	POZNÍČEK	
	Milan	PŘIKRYL	
	Jaroslav	RADAKOVIČ	
	Jindřich	ROZPORKA	
	Jaroslav	STUDNIČKA	
	Štěpán	WYGRYS	
	Jiří	ŽÁTEK	
1957			
	Jaroslav	BAROCHOVSKÝ	
	Josef	BEDNÝŘ	
	Miroslav	BLAŽEK	
	Jiří	HEJTMÁNEK	
	Zikmund	JECZOVICZ	
	Jaromír	JEŽEK	
	Michael	JIRAS	
	Josef	KNOTEK	
	Jan	PETRÁŇ	
	Miezsylaw	PISCZEK	
	Miroslav	SOBEK	
	Antonín	ZÍTKA	
1958			
	Ludovít	FRIDRICH	
	Oto	IMRAMOVSKÝ	
	František	KUČERA	
	Stanislav	KVASNIČKA	
	František	MIKLOŠÍK	
	Mikuláš	RABÁR	
	Matěj	SAKTOR	
	Jaromír	SLANINA	

Rok absolvování	Jméno	Příjmení	Rozená
	Vladimír	VAHALA	
	Vladimír	VÁLEK	
1959			
	Anton	BAĐURA	
	Zdeněk	CUPAL	
	Kamil	KLEČKA	
	Jaromír	OBŠIL	
	Josef	PAŘÍZEK	
	Josef	POSPÍŠIL	
	Jaroslav	PRACHAŘ	
	Ján	PUŠKÁR	
	Jaroslav	ŠÁDEK	
	Lumír	TEJMAR	
1960			
	František	FIALA	
	Vladko	JANDÍK	
	Jaroslav	KOBLÍZEK	
	Jiří	SEHNAL	
	Josef	ŠIRŮČEK	
	Ladislav	ŠTĚPÁN	
1962			
	František	BEZÚCH	
	Drahomír	DUŠÁTKO	
	Zdeněk	FIALA	
	Václav	JÍLEK	
	Stanislav	KAMARÁD	
	Jiří	LAURICH	
	Jaroslav	NOVOTNÝ	
	Jaroslav	POLÁČEK	
	Pavol	SLYŠKO	
	Vladimír	ŠILHAVÝ	
1963			
	Milan	HORKÝ	
	Miroslav	KARÁSEK	
	Václav	KRÁL	
	Karel	LAČNÝ	
	Jan	MONDEK	
	Milan	PROČKA	
	Jiří	ŠRŮTA	
1965			
	Eduard	DOMENÝ	
	Jiří	KOŠTÁL	
	Pavel	MAŠEK	
	Jan	POUSTKA	
	Zdeněk	ROBEK	
	Miroslav	SKALIČKA	

Rok absolvování	Jméno	Příjmení	Rozená
	Josef	SPURNÝ	
	Zdeněk	ŠÍR	
	Jaroslav	TROJAN	
	Josef	UTĚKAL	
	Dalibor	VONDRA	
1966			
	Roman	BUDIŠ	
	Bohuslav	FILIPOVSKÝ	
	Vladislav	KOŠEK	
	Karel	KRAUS	
	Oldřich	LOUDA	
	Tomáš	MINIBERGER	
	Karel	OKTÁBEC	
	Vojtěch	PAVLAČÍK	
	Martin	PISÁR	
	Pavel	POLEDNE	
	František	PROCHÁZKA	
	Karel	SEIFERT	
	Jiří	SOUČEK	
	Jaroslav	ŠTĚPÁNEK	
	Robert	TRŽIL	
	Václav	TVRDEK	
1967			
	Josef	BENEDIKT	
	Bohuslav	DOSEDĚL	
	Josef	FRANĚK	
	Zdeněk	JÍLEK	
	Čeněk	KADLEC	
	Alois	KRÁL	
	Pavel	MĚCHURA	
	Vlastimil	RYBENSKÝ	
	Václav	SEDLÁČEK	
	Jaroslav	SNOPEK	
	Miloš	TOULEC	
	Josef	ULRICH	
	Miroslav	VEČEŘA	
1968			
	Vladimír	ČEJKA	
	Karel	HORSKÝ	
	Jiří	KNOPP	
	Antonín	KOROTVIČKA	
	Jaroslav	LABSKÝ	
	Karel	LIHM	
	Arnošt	NEMEŠKAL	
	Dimitrij	PAGO	
	Vladimír	ROLL	

Rok absolvování	Jméno	Příjmení	Rozená
	Jiří	TRÁVNÍČEK	
	Ervín	VRÁBEL	
	Mikuláš	ZEMAN	
1969			
	Karol	FARTEL	
	Bohuslav	HALTMAR	
	František	KOLOUŠEK	
	Jan	KOTVA	
	Karel	KUBÁSEK	
	Otto	MALEČEK	
	Jiří	MÜLLER	
1970			
	Jaroslav	ČTVRTEČKA	
	Rudolf	FILIP	
	Pavel	JURÁŠEK	
	František	NĚMEC	
	Jaroslav	PĚKNÝ	
	Jiří	TOMAN	
	Jiří	TROJKA	
	Jaroslav	ŽÁČEK	
1971			
	Václav	BERAN	
	Vít	BOBEK	
	Jaroslav	FINGR	
	Josef	KOVÁČ	
	Antonín	KUČERA	
	Eduard	VAŘEJKA	
1973			
	Oldřich	BALÁŠ	
	Josef	FALTA	
	Vladimír	KULHÁNEK	
	Karel	TŮMA	
	Ludovít	VITTEK	
1974			
	Tomáš	BABICKÝ	
	Jaroslav	BŘEZINA	
	Jan	ČÍŽEK	
	Miloslav	KOSKA	
	Daniel	LUKOVSKÝ	
	Tomáš	MICENKO	
	Josef	PEICHL	
	Karel	RADĚJ	
	Josef	SNÁSEL	
	Vladimír	ŠILHAN	
	Bohuslav	ŠKVRNA	
	Karel	VÍTEK	

Rok absolvování	Jméno	Příjmení	Rozená
	Jaroslav	ZEMEK	
	Karol	ZUBAJ	
1975			
	Vlastimil	ČAPEK	
	Jaroslav	JAKUBEC	
	Oldřich	KOSTKA	
	Štefan	MOLČAN	
	Dalibor	MORAVEC	
	Karel	PŘINDA	
	Dušan	ROSA	
	Martin	SOKOL	
	Jan	SVOBODA	
	Zdeněk	ŠIRŮČEK	
	Jiří	VÁVRA	
	Bohumil	VAVŘINA	
	Petr	VODEHNAL	
1976			
	Zdeněk	ALBRECHT	
	František	HEBNAR	
	Karel	HES	
	Jiří	HORSKÝ	
	Otakar	HÜTTNER	
	Josef	JANOŠEC	
	Petr	JANSKÝ	
	Přemysl	KOSÍK	
	Miroslav	PIŠE	
1977			
	Marcel	HRABÍ	
	Marián	KEBÍSEK	
	Miroslav	KOŘENÁŘ	
	Tomáš	KOVAL	
	Miroslav	KVASNICA	
	Igor	MAMOJKA	
	Jaroslav	MATONOHA	
	Vlastislav	PROCHÁZKA	
	Milan	ŘÍHA	
	Milan	SURMA	
	Jan	SYNEK	
1978			
	Alois	HOFMANN	
	Miloš	CHALUPECKÝ	
	Jan	JAKUBÍK	
	Jaroslav	KOTOLAN	
	Milan	KRAJČA	
	Vladimír	LARIŠ	
	Jan	LIDMILA	

Rok absolvování	Jméno	Příjmení	Rozená
	Alfréd	MAREK	
	Miroslav	MOTTL	
	Zdeněk	NOVOTNÝ	
	Josef	ŠPAČEK	
	Václav	TALHOFER	
	Václav	VACEK	
	Zdeněk	VÁLKA	
	Viliam	VATRT	
	Pavel	ZERZÁN	
1979			
	Nguyen	BINH	
	Ludvík	BÚLIK	
	Nguyen	DUONG	
	Miroslav	GAJDŮŠEK	
	Valdimír	JADRNÝ	
	František	KALINA	
	Tran	KHANH	
	František	KNOTEK	
	Anton	KOZÁK	
	Vlastimil	KRATOCHVÍL	
	Emil	LAKOTA	
	Oldřich	PAŠEK	
	Břetislav	SPURNÝ	
	Vladimír	STUDNIČKA	
	Josef	ŠAFAŘÍK	
	Antonín	ŠMÍD	
	Václav	ŠNAJDR	
	Karel	VESELÝ	
1980			
	Štěpán	BENYOVSÝ	
	Bořivoj	BROUČEK	
	Vladimír	DUŠEK	
	Jiří	GRUFA	
	Alexej	KOTERA	
	Lubomír	LEŠTÍNSKÝ	
	Zdeněk	MUSIL	
	Jiří	OSIČKA	
	Jozef	SKOKAN	
	Rudolf	TÓTH	
1981			
	Jaroslav	BENÍK	
	Viktor	HAMŽA	
	Tibor	KURKIN	
	Vladimír	LOHNISKÝ	
	Petr	MALENKA	
	Vladimír	MEŠKO	

Rok absolvování	Jméno	Příjmení	Rozená
	Vladimír	PAVELKA	
	Petr	PAZDESKÝ	
	Martin	POLLÁK	
	Miroslav	POSPÍŠIL	
	Václav	PROCHÁZKA	
	Jiří	PROCHÁZKA	
	Vojtěch	SUDA	
	Karel	SUKUP	
	Jaroslav	VAŠEK	
1982			
	Jozef	BRYNCZKA	
	Vítězslav	DANĚK	
	Miroslav	HABARTA	
	Jiří	HALAS	
	Vladislav	HENZL	
	Ivan	HRUBÝ	
	Štefan	JAŠKO	
	Jan	KOHNHEISER	
	Milan	KOVAŘÍK	
	Marian	KRBŮŠIK	
	Milan	KŘEHLÍK	
	Libor	LAŽA	
	Eugen	MÝTINK	
	Marian	RYBANSKÝ	
	Petr	ŘÁDEK	
	Miroslav	ŠERÝ	
	Miroslav	TRAJČÁK	
1983			
	Ján	BODNÁR	
	Milan	HOLÁTKO	
	Miloš	MINAŘÍK	
	Leonard	PROUZA	
	Dušan	SLOBODA	
	Jindřich	SOUKUP	
	Pavel	VAŇAČ	
1984			
	Rudolf	BUDAY	
	Jiří	DROZDA	
	Václav	FARSKÝ	
	Eduard	HOLUB	
	Stanislav	KUČERA	
	Milan	KURUC	
	Josef	MEDEK	
	Vladimír	OLŠOVSKÝ	
	Jan	STEJSKAL	
	Radovan	STUDENÝ	

Rok absolvování	Jméno	Příjmení	Rozená
	Ladislav	SVITEK	
	Václav	ŠAFÁŘ	
	Jiří	UGORNÝ	
1985			
	Vít	BAREŠ	
	Karel	BRÁZDIL	
	Ján	FRANKO	
	Michal	CHUDOBA	
	Zdeněk	KLUSOŇ	
	Zdeněk	MORAVEC	
	Lubor	MÜLLER	
	Jaroslav	NĚMEC	
	Petr	NOSEK	
	Milan	PÁLA	
	Radomír	POTĚŠIL	
	Robert	PROČKA	
	Pavol	SÁSKA	
	Jan	STRÁNSKÝ	
	Pavel	STRUHA	
	Luděk	ŠTROSS	
	Lubomír	TAFLÍŘ	
	Jaroslav	VYBÍHAL	
1986			
	Zdenko	ČALAVA	
	Petr	ČECH	
	Ladislav	HLAVONĚK	
	Libor	HORNOF	
	Jaroslav	KAŠLÍK	
	Vladimír	KOVAŘÍK	
	Libor	KŘIVKA	
	Radek	KUCHAŘ	
	Karel	LÍSKA	
	Karel	LUKEŠ	
	Peter	MOKRÝ	
	Evžen	NOVÁČEK	
	Imrich	RONDZÍK	
	Egon	SCHUBERT	
	Miroslav	ŠKRABAL	
	Miloš	VARGA	
	Jiří	ZOUHAR	
1987			
	Jaroslav	BENEŠ	
	Peter	DANČ	
	Karel	DRÁŽDIL	
	Milan	DRENGUBIAK	
	Petr	DVOŘÁK	

Rok absolvování	Jméno	Příjmení	Rozená
	Ivo	GŘONDĚL	
	Luděk	HLAVATÝ	
	Petr	JANUS	
	Jan	KEJVAL	
	Martin	KREJČÍK	
	Aleš	KYSEL	
	František	LUKÁČ	
	Vladimír	NOVÁK	
	Roman	NOVOTNÝ	
	Pavel	RADIMĚŘSKÝ	
	Ladislav	REICHEL	
	Marek	ROM	
	Pavel	SKÁLA	
	Jiří	SKŘIVÁNEK	
	Zdeněk	ŠTOREK	
	Viliam	TOMÁNEK	
	Miroslav	VEJDA	
	Jaroslav	VODÁK	
1988			
	Ján	BABEJ	
	Luděk	BŘOUŠEK	
	Květoslav	ČOCHNAŘ	
	Pavel	DOBEŠ	
	Jaroslav	DUCHOSLAV	
	Jiří	DYNTAR	
	Petr	FLORIÁN	
	Jaroslav	HAVLENA	
	Roman	HECZKO	
	Věnek	HÖNIG	
	Stanislav	HORÁK	
	Lubomír	ISER	
	Jozef	KACOR	
	Martin	KOHOUT	
	František	KONTRIK	
	Roman	KOVÁČIK	
	Jaroslav	KRBUŠÍK	
	Václav	KŘÍŽEK	
	Ondrej	KURUC	
	Zdeněk	LEDVINKA	
	Dalibor	MÜLLER	
	Jiří	NOVÁK	
	Karel	OKTÁBEC	
	Július	ROTH	
	Juraj	SÁSIK	
	Jan	SVOBODA	
	Ervín	SZKLORZ	

Rok absolvování	Jméno	Příjmení	Rozená
	Miloslav	ŠKRABAL	
	Karel	VYKOUKAL	
	Ivan	ZEMAN	
1989			
	Miloš	CIBULKA	
	Pavol	DOLOG	
	Peter	FRANK	
	Rastislav	HUJO	
	Daniel	JANOŠÍK	
	Jan	KADLEC	
	Radomír	KOPECKÝ	
	Vítězslav	KŘÍČEK	
	Petr	MICHÁLEK	
	Jiří	NADRCHAL	
	Karol	ONDÁK	
	Jaroslav	STOJAN	
	Andrej	ŠKRABÁK	
	Jiří	TESAŘ	
	Jiří	VÁCLAVÍK	
	Mario	VEJVODA	
	Radek	WILDMANN	
	Jindřich	ZUZIÁK	
	Jan	ZVĚŘINA	
1991			
	Marcel	BEREZNÝ	
	Kamil	BÍLEK	
	Tibor	HAMÁR	
	Miroslav	HANČ	
	Martin	HOLOTŇÁK	
	Igor	HURTOŠ	
	Michal	KOPECKÝ	
	Michal	KRÁL	
	Vlastimil	NOVOTNÝ	
	Vladimír	PLŠEK	
	Luboš	REIMANN	
	Aleš	STYBOR	
	Peter	ŠIMEK	
	Josef	VACEK	
	Marek	VANĚK	
1992			
	Vít	ČERNOVSKÝ	
	Václav	DEDERA	
	Tomáš	FOJTÍK	
	Mária	GEDAYOVÁ	
	Marcel	HAMERNÍK	
	Petr	HAMON	

Rok absolvování	Jméno	Příjmení	Rozená
	Pavel	CHROMÝ	
	Stanislav	JAVORSKÝ	
	Josef	JELÍNEK	
	Livia	KNECHTOVÁ	STRUHÁRIKOVÁ
	Leoš	KŘIVÁNEK	
	Vladimíra	LEDVINKOVÁ	RICHTEROVÁ
	Luděk	OVČARIK	
	Václav	ROSÁK	
	Jaroslav	ŘEŘIČHA	
	Roman	ŠŤASTNÝ	
	Peter	VRABEC	
1993			
	Radek	AUGUSTÝN	
	Stanislav	BABNIČ	
	Jitka	BIELAKOVÁ	HERODESOVÁ
	Andrej	ČUČVARA	
	Helena	GYERTYAKOVÁ	KLOSSOVÁ
	Jana	HAGAROVÁ	GEDAYOVÁ
	Elena	MALÁRIKOVÁ	KNEZOVÍČOVÁ
	Maroš	MIŠKOLCI	
	Alexandra	MIŠÍKOVÁ	
	Libor	NOVOTNÝ	
	Petr	STEHLÍK	
	Radomír	ŠRÁMEK	
1994			
	David	HERTL	
	Radovan	KLÍMA	
	Slavomír	KUBÁNEK	
	Zdeněk	KUBĚNKA	
	Vladimír	PETERA	
	Luděk	ŠESTÁK	
	Pavel	UDVORKA	
1995			
	Antonín	MAŠÍČEK	
	Otakar	RŮŽIČKA	
	Ilja	SUŠÁNKA	
1996			
	Oldřich	NOVÁK	
	Daniel	NOVÝ	
	Josef	PŘEROVSKÝ	
	Lukáš	TŘEBÍN	
1998			
	Jaromír	ČAPEK	
	Martin	HUBÁČEK	
	Petr	TREFIL	

Rok absolvování	Jméno	Příjmení	Rozená
1999	Liliana	CEJNAROVÁ	
	Jakub	ČERVENKA	
	Radim	FILIPOVSKÝ	
	Michaela	FILLOVÁ	
	Radoslav	ZELINKA	
2000	Dušan	BORTL	
	Pavla	BYSTROŇOVÁ	
	Pavla	ČAPKOVÁ	
	Radek	DOLANSKÝ	
	Hana	DOLEŽALOVÁ	
	Alena	FENCLOVÁ	
	Bronisla	FOLTÝN	
	Vlasta	HERŠÁLKOVÁ	
	Bohuslav	JEŽEK	
	Antonie	KALINOVÁ	
	Petra	KOCHANOVÁ	
	Vlasta	KREJČÍKOVÁ	
	Jan	MATULA	
	Jitka	NOVÁKOVÁ	
	Jitka	PLACHÁ	
Miroslav	VÍTEK		

Absolventi bakalářského studia geodezie a kartografie

Rok ukončení	Jméno	Příjmení	Rozená
1996	Jan	MARŠA	
1997	Jiří	SKLADOWSKI	
	Štěpánka	VÁŇOVÁ	ŠINDLEROVÁ
2000	Jiří	LÁZNIČKA	

Absolventi vědecké přípravy na katedře

Druh studia	Jméno	Příjmení	Rok ukončení	Obor
EA	Miloš	CIMBÁLNIK	1956	geodezie
EA	Vladimír	KRÁTKÝ	1959	geodezie
EA	Radim	KUDĚLÁSEK	1961	geodezie
EA	Lubomír	LAUERMANN	1961	kartografie
EA	Erhart	SRNKA	1964	kartografie
EA	Zdeněk	NEVOSÁD	1965	geodezie
EA	Jan	FIXEL	1968	geodezie
EA	Jaroslav	SEVERA	1968	geodezie
EA	Jaromír	JEŽEK	1969	kartografie
EA	Karel	KOSAŘ	1969	kartografie
EA	Jaromír	BYSTRÝ	1970	geodezie
EA	František	MIKLOŠÍK	1970	teorie velení
EA	Věnek	PAVLICA	1970	geodezie
EA	Vladimír	VAHALA	1971	geodezie
EA	Josef	FRANĚK	1976	geodezie
EA	Zdeněk	KARAS	1976	geodezie
EA	Jaroslav	PRACHAŘ	1976	geodezie
EA	Dalibor	VONDRA	1976	kartografie
EA	Miloš	CHMELÍK	1980	vojenská technika
EA	Pavel	KOVAŘÍK	1980	geodezie
EA	Bohumil	MALEČEK	1981	geodezie
EA	Dalibor	MORAVEC	1981	kartografie
EA	Bohumil	VAVŘINA	1981	kartografie
EA	Karel	RADĚJ	1982	geodezie
EA	Jan	ŘÍKAL	1982	geodezie
IA	Nguyen	DUONG	1983	geodezie
EA	Josef	JANOŠEC	1984	kartografie
EA	Petr	JANSKÝ	1984	kartografie
IA	Václav	TALHOFER	1984	kartografie
EA	Dagmar	HORNÁKOVÁ	1985	geodezie
IA	Antonín	ŠMÍD	1985	geodezie
EA	Dušan	ROSA	1986	geodezie
IA	Karel	SUKUP	1986	geodezie
EA	Alois	HOFMANN	1987	kartografie
IA	Vlastimil	KRATOCHVÍL	1988	geodezie
EA	Miloš	TŮMA	1988	geodezie
EA	Jaroslav	ZEMEK	1989	kartografie
EA	Zdeněk	ALBRECHT	1990	kartografie
IA	Marian	RYBANSKÝ	1990	kartografie
EA	Viliam	VATRT	1990	geodezie
EA	Karel	BRÁZDIL	1994	kartografie
EA	Jaroslav	KOTOLAN	1994	kartografie
EA	Jaroslav	PIROH	1994	kartografie
EA	Jiří	ŠMÍDA	1994	kartografie
IA	Vladimír	OLŠOVSKÝ	1997	geodezie
ID	Vladimír	PLŠEK	2000	kartografie

Vysvětlivky: EA – externí aspirantura
 IA – interní aspirantura
 ID – interní doktorské studium
 ED – kombinované doktorské studium

Přehled jmenovaných profesorů

Hodnost	Titul	Jméno	Příjmení	Rok jmenování	Obor
plk.	Doc. Dr. Ing.	Josef	VYKUTIL	1953	geodezie
	Doc. Dr. Ing.	Adolf	FIKER	1956	katografie
	Doc. Dr. Ing.	Jan	LAUSCHMANN	1957	kartografie
plk.	Doc. Dr. Ing.	Bedřich	CHRASIL	1963	geodezie
	Doc. Ing. DrSc.	Zdeněk	NEVOSÁD	1981	geodezie
plk.	Doc. Ing. DrSc.	Erhart	SRNKA	1981	kartografie
	Doc. Ing. CSc.	Lubomír	LAUERMANN	1983	kartografie
	Doc. Ing. CSc.	Jan	FIXEL	1984	geodezie
	Doc. Ing. DrSc.	František	MIKLOŠÍK	1990	katografie

Abstrakt: Abstrakt je součástí přílohy a kartografie

Přehled jmenovaných a habilitovaných docentů na katedře
--

Hodnost	Titul	Jméno	Příjmení	Rok		Obor
				Jmenování	Habilitace	
pplk.	RNDr. Ing.	Bohuslav	ŠIMÁK	1959		kartografie
	Dr. Ing.	Erich	ŠESTÁK	1963		geodezie
gen.	Dr. Ing.	Jan	KLÍMA	1964		geodezie
	Ing. CSc.	Vladimír	KRÁTKÝ	1964	1965	geodezie
	Ing. CSc.	Zdeněk	NEVOSÁD	1966	1967	geodezie
plk.	Ing. CSc.	Erhart	SRNKA	1969	1972	kartografie
	Ing. CSc.	Lubomír	LAUERMANN	1971	1974	kartografie
	Ing. CSc.	Jan	FIXEL	1975	1976	geodezie
plk.	Ing. CSc.	František	MIKLOŠÍK	1977	1978	kartografie
pplk.	Ing. CSc.	Věnek	PAVLICA	1980	1981	geodezie
plk.	Ing. CSc.	Josef	FRANĚK	1982		geodezie
plk.	Ing. CSc.	Dalibor	VONDRA	1982		kartografie
pplk.	Ing. CSc.	Miloš	CHMELÍK	1985		kartografie
mjr.	Ing. CSc.	Václav	TALHOFER	1990		kartografie

BAKALÁŘSKÉ STUDIUM – vojenská geodezie a kartografie 3leté

P. č.	PŘEDMĚT	Ka-te-dra	Celk. hod.	I. ročník			II. ročník			III. ročník					
				1.s ZS	2.s LS	Px	3.s ZS	4.s LS	Px	5.s ZS	6.s LS	Px			
PŘEDMĚTY AKREDITOVANÉ VYSOKOŠKOLSKÉ PŘÍPRAVY															
Předměty teoretického základu															
1	Matematika		215	294	150	z+	84	z+		60	z+				
2	Fyzika		216	174			84	z+		90	z+				
3	Deskriptivní geometrie		205	60	60	z+									
4	Výp. technika a progr.		303	118	60	o	28	z+		30	o				
Inženýrsko-teoretické předměty															
5	Vyrovňovací počet		234	60						60	z+				
6	Geodezie		234	288			84	z+		60	z+	84	z+	60	z+
7	Katastr nemovitostí		234	36										36	z+
8	Geodetická astronomie		234	56								56	z+		
9	Geofyzika		234	30										30	o
10	Fotogrammetrie a DPZ		234	86								56	z+	30	z+
11	Základy fotografie		234	30						30	o				
12	Mapování		234	36										36	z+
13	Úvod do kartografie		234	56								56	z+		
14	Kartografie		234	108										60	z+
15	Kartografická polygrafie		234	60										60	z+
Předměty profilující studijní obor															
16	Geografické zabezpečení		234	60										60	z+
17	Vojenská topografie		234	58	30	o	28	z+							
18	Vojenská geografie a ekologie		234	66										30	o
19	Taktika a bojové použití druhů vojsk	sdr	56									56	z+		
20	Praxe a stáže		234						/1t	o				/2t	o
Předměty společenskovední a manažerské															
21	Dějiny válek		101	30						30	o				
22	Ekonomie		104	28			28	o							
23	Politologie		104	30						30	o				
24	Filozofie		104	28								28	o		
25	Dějiny státu		104	30	30	z									
26	Voj. sociologie, pedagog. a psychologie		104	84										60	o
ZÁLOHA															
	Záloha hodin			0											
Předměty všeobecného vojenského základu															
27	Vševojsková příprava	ŠJ	6t				1t			2t		1t		2t	
28	Tělesná výchova		217	244	60	o	56	o		30	o	56	o	30	o
29	Cizí jazyk	ÚCJ	292	60	o	56	o			60	o	56	o	60	o
CELKEM															
Celkem hodin v zimním semestru			1410		450					480				480	
Celkem hodin v letním semestru			1088				448	1t			448	2t		192	3t
Celkem hodin			2498		898					928				630	
Počet ročníkových projektů															
Počet zápočtů (bez VŠP a TV)					5		7			7		7		8	4
Počet klasifik. zápočtů (bez VŠP a TV)					2		1			3		2		2	1
Počet zkoušek					2		5			4		5		5	4

P. č.	PŘEDMĚT	Ka- te- dra	Celk. hod.	I. ročník			II. ročník		
				1.s ZS	2.s LS	Px	3.s ZS	4.s LS	Px
PŘEDMĚTY AKREDITOVANÉ VYSOKOSKOLSKÉ PŘÍPRAVY									
Předměty teoretického základu									
1	Matematika	215	122	96	z+	26	o		
2	Fyzika	216	58	32	o	26	o		
Inženýrsko-teoretické předměty									
3	Vyrovňovací počet	234	32					32	o
4	Inerciální a družicová systémy	234	52			52	z+		
5	Geofyzika	234	64					64	z+
6	Fotogrammetrie a DPZ	234	84			52	z+	32	z+
7	Vyšší geodezie	234	148	32	o	52	z+	64	z+
8	Souřadnicové systémy v geodezii	234	64	64	z+				
9	Mapování	234	26			26	o		
10	Matematická kartografie	234	52			52	z+		
11	Kartografie	234	90			26	o	64	z+
12	Kartografická polygrafie	234	32					32	o
13	Řízení geodetických a kartografických prací	234	64					64	z+
14	Kybernetika v geodezii a kartografii	234	64			64	z+		
Předměty profilující studijní obor									
15	Geografické zabezpečení	234	84			52	z+	32	o
16	Vojenská geografie a ekologie	234	64	64	z+				
17	Taktika a bojové použití druhů vojsk	sdr	64	64	z+				
18	Praxe a stáže	234						/4t	o
19	Odborný seminář	234	32					32	o
Předměty společenskovední a manažerské									
20	Volitelný předmět, skup. A	104	90	32	z	26	z	32	z
ZALOHA									
	Záloha hodin		0						
Předměty všeobecného vojenského základu									
21	Vševojsková příprava	ŠJ	3t	1t				2t	
22	Tělesná výchova	217	174	64	z	26	z	64	z
Celkem hodin v zimním semestru			960	448				3t	512
Celkem hodin v letním semestru			500			480	3t		20
Celkem hodin			1460			928			532
Počet ročníkových projektů			2			1		1	
Počet zápočtů (bez Vš P a TV)			19	5		7		6	1
Počet klas. zápočtů (bez Vš P a TV)			9	2		3		4	1/1
Počet zkoušek			15	4		6		5	

MAGISTERSKÉ STUDIUM – vojenská geodzie a kartografie 5leté

P. č.	PŘEDMĚT	Ka- te- dra	Celk. hod.	I. ročník			II. ročník			III. ročník			IV. ročník			V. ročník		
				1.s ZS	2.s LS	Px	3.s ZS	4.s LS	Px	5.s ZS	6.s LS	Px	7.s ZS	8.s LS	Px	9.s ZS	10.s LS	Px
PŘEDMĚTY AKREDITOVANÉ VYSOKOŠKOLSKÉ PŘÍPRAVY																		
Předměty teoretického základu																		
1	Matematika	215	416	150 z+	84 z+		60 z+					96 z+	26 o					
2	Fyzika	216	232		84 z+		90 z+					32 o	26 o					
3	Deskriptivní geometrie	205	60	60 z+														
4	Výp. technika a progr.	303	174	60 o	28 z+		30 o			56 z+								
Inženýrsko-teoretické předměty																		
5	Vyrovňovací počet	234	92				60 z+										32 o	
6	Geodzie	234	288		84 z+		60 z+											
7	Katastr nemovitosti	234	56						56 o									
8	Inerciální a družicová systémy	234	84						84 z+									
9	Geodetická astronomie	234	56				56 z+										64 z+	
10	Geofyzika	234	94							30 o							64 z+	
11	Fotogrammetrie a DPZ	234	170				56 z+			30 z+			52 z+				32 z+	
12	Vyšší geodzie	234	148														64 z+	
13	Souřadnicové systémy v geodezii	234	64														32 o	
14	Základy fotografie	234	30				30 o										64 z+	
15	Mapování	234	82														26 o	
16	Úvod do kartografie	234	56				56 z+											
17	Matematická kartografie	234	52										52 z+					
18	Kartografie	234	206														64 z+	
19	Kartografická polygrafie	234	92							60 z+							64 z+	
20	Rízení geodetických a kartograf. prací	234	64							60 z+							32 o	
21	Kybernetika v geodezii a kartografii	234	52														64 z+	
Předměty profilující studijní obor																		
22	Geografické zabezpečení	234	144							60 z+							32 o	
23	Vojenská topografie	234	58	30 o	28 z+													
24	Vojenská geografie a ekologie	234	150							30 o	56 z+						64 z+	
25	Taktika a bojové použití druhů vojsk	sdr	120														64 z+	
26	Praxe a stáže	234					/11 o										11/4t o/o	
27	Odborný seminář	234	96														64 o	
																	32 o	
																	11/7t o/o	

Předměty společenskovední a manažerské											
28	Dějiny vojenství	101	30							30 z	
29	Ekonomie	104	28		28 o						
30	Politologie	104	30							30 z	
31	Filozofie	104	28							28 o	
32	Dějiny státu	104	30								
33	Voj. sociologie, pedagog. a psychologie	104	88							60 z	28 z+
34	Volitelný předmět, skup. A	104	90							32 z	26 z
ZALOHA											
Záloha hodin			0								
Předměty všeobecného vojenského základu											
35	Vševojsková příprava	ŠJ	9t		1t					2t	
36	Tělesná výchova	217	462	60 z	56 z					30 z	56 o
37	Cizí jazyk	ÚCJ	292	60 z	56 z					60 z	
Celkem hodin v zimním semestru											
		2434	450		448	1t		480	3t	480	3t
Celkem hodin v letním semestru											
		1780							448	3t	416
Celkem hodin		4214		898			928	928	928	928	532
Počet ročníkových projektů											
		3							1		1
Počet zápočtů (bez VŠ P a TV)											
		53	4	6			7	6	5	6	6
Počet klas. zápočtů (bez VŠ P a TV)											
		21	2	1	/1		2	2	/1	3	4
Počet zkoušek											
		41	2	5			4	5	4	5	5

DOKTORSKÉ STUDIUM – vojenská geodezie a kartografie
Studijní plán

Číslo	Název odborného předmětu	Hodin	Semestr	Katedra
1.	Matematika	45	1	215
2.	Fyzika	45	1	216
3.	Geodezie	60		234
4.	Kartografie a mapování	60		234
5.	Fotogrammetrie a DPZ	45		234
6.	Geografické zabezpečení	30		234
7.	Geografie	30		234
8.	ISÚ	45		234
9.	Cizí jazyk	180		234
10.	Geodetické sítě	45		234
11.	Analýza chyb	30		234
12.	Družicová geodezie	45		234
13.	Státní mapová díla	30		234

Jak jsme začínali

Josef Vykutíl

Znamé úsloví „Každý začátek je těžký“ používali již staří Římané a platilo pochopitelně i pro nově zřizovanou Vojenskou technickou akademii (VTA) v Brně v roce 1951 přesto, že měla dobrý základ a výchozí podmínky v současně rušené České vysoké škole technické (ČVŠT). Zejména pro nové studijní obory a nové předměty vojenského charakteru nebylo dost kvalifikovaných učitelů ani potřebné materiální a technické vybavení.

Na oboru geodezie a kartografie byla situace celkem příznivá. Z bývalé stavební fakulty, kam tento obor dosud patřil, byla sice vytvořena Vysoká škola stavitelství, ale bez oddělení zeměměřického inženýrství. Na VTA proto přešli téměř všichni učitelé dosavadních pěti ústavů, které zabezpečovaly výuku na čtyřletém oboru zeměměřického inženýrství na ČVŠT (Ústav nižší geodezie, vyšší geodezie, praktické geometrie, fotogrammetrie a topografie, geodetické astronomie a geofyziky). Významné bylo zejména to, že na nově zřízenou katedru topografie a geodezie, jejímž náčelníkem jmenoval velitel VTA gen. Bohumír Lomský dosavadního vedoucího Ústavu vyšší geodezie prof. Dr. Ing. Josefa Böhma, přešel další profesor (Dr. Ing. Jaroslav Procházka), dva docenti (Dr. Ing. Adolf Fiker a Dr. Ing. Bedřich Chrastil) a několik asistentů. Do armády byli přijati v hodnosti podplukovníků prof. Procházka (dříve nevoják) a doc. Chrastil (záložní voják). Katedra byla celoakademická proto, že zajišťovala výuku vojenské topografie téměř na všech oborech VTA – podobně jako katedry matematiky, deskriptivní geometrie, fyziky aj. Pokud jde o počet profesorů a docentů, byla nová katedra jednou z nejlépe vybavených na celé VTA. Některé nově vzniklé vojenské katedry neměly zpočátku ani jednoho profesora nebo docenta.

V článku „*Vzpomínám často a rád*“ (Vojenský topografický obzor č. 1/99) jsem uvedl, že jsem již od jara v r. 1951 věděl, že v Brně bude zřízena VTA a že tam půjdu učit. O prázdninách přijel do Brna gen. Lomský s doprovodem, aby novou vysokou vojenskou školu organizačně připravili a zajistili výuku již od 1. října 1951. Byl to velmi náročný a obtížný úkol, který se podařilo splnit. Na pozvání prof. Böhma jsem přijel jen na jeden den do Brna k pohovoru o práci nové katedry. Nemohl jsem se zdržet déle, neboť z rozhodnutí náčelníka vojenské topografické služby (VTS) jsem musel dokončit úkol, který jsem tenkrát řešil. Pracoval jsem proto ve Vojenském zeměpisném ústavu (VZÚ) i večer, v sobotu i v neděli. V pondělí 1. října dopoledně jsem práci odevzdal a nečekaně jsem na cestu dostal dekret o jmenování náčelníkem katedry na VTA; odpoledne jsem odejel do Brna. V úterý ráno jsem šel na VTA. Na chodbě jsem potkal prof. Böhma, který mě uvítal slovy: „To jsem rád, že jdeš. Včera jsem za tebe dvě hodiny učil, dnes máš přednášku od deseti.“ Zeptal jsem se na předmět (byly to *geodetické výpočty*), téma, místnost, stůl a židli a šel jsem si přednášku připravit, v deset hodin jsem již stál za katedrou a pronesl svou první přednášku na VTA.

S prof. Böhmem jsme byli nejen kolegové, ale přátelé již z Prahy. Böhm působil v Triangulační kanceláři ministerstva financí, já jsem sloužil ve VZÚ, obě tyto instituce úzce spolupracovaly při budování trigonometrických a nivelačních sítí na našem území. Za německé okupace jsme oba pracovali v Zeměměřickém úřadě. Když jsme zjistili, že katedra má vlastně dva náčelníky, vyžádali jsme si přijetí u velitele VTA gen. Lomského a dohodli jsme, že náčelníkem katedry zůstane prof. Böhm; svůj dekret, kterým vojenská správa chtěla mít náčelníkem katedry vojáka, jsem prostřednictvím gen. Lomského vrátil. Byl jsem také o pět let mladší než prof. Böhm a bylo třeba nejprve podat návrh na mé jmenování profesorem. Takový návrh byl brzy podán, a to bez konkurzu, s odůvodněním, že jsem již v r. 1949 vyhrál dva konkurzy na jmenování profesorem geodezie (na ČVŠT v Brně a na ČVUT v Praze); tenkrát jsem ovšem nebyl jmenován – nesplňoval jsem podmínku členství v KSČ.

Ve školním roce 1951–1952 byla na oboru geodezie a kartografie zahájena výuka v 1.–3. ročníku. Většinu posluchačů tvořili studenti z bývalé ČVŠT; ti, kteří nechtěli pokračovat na VTA, odešli do Prahy nebo do Bratislavy; 4. ročník dokončoval studium na Vysoké škole stavitelství s vydatnou externí podporou učitelů katedry na VTA. Z vojenské inženýrské koleje v Praze přišlo do 3. ročníku šest posluchačů: Ivo Forst, Zdeněk Karas, Miroslav Kilberger, Karel Kosař, Arnošt Lapeš a Jaroslav Podolský. Zpočátku tedy studovali na oboru geodezie a kartografie v jednotlivých ročnících vojáci z povolání spolu s bývalými posluchači civilní školy, kteří ovšem oblékli uniformu a vykonávali současně základní vojenskou službu.

Z toho, co jsem dosud uvedl, by se mohlo soudit, že na oboru geodezie a kartografie pokračovalo zcela bez problémů dřívější studium (jen bez 4. ročníku). Jistěže tam byla práce snazší než v řadě jiných oborů, ale potíže a problémy se rovněž vyskytovaly a často se muselo improvizovat. Byl zaveden tzv. pohyblivý rozvrh hodin, který neměl pro jednotlivé předměty stanoven týdenní počet hodin přednášek a cvičení, ale nejprve se naplánovaly pro jednotlivá ucelená témata jen přednášky a teprve potom hodiny pro cvičení. Takový rozvrh hodin se zpočátku zpracovával jen na týden dopředu. Přípravovaly se a neustále přepracovávaly studijní plány pro pětileté studium. Na nátlak sovětského poradce VTS byl v nich například enormně zvýšen počet hodin pro *fotogrammetrii* (více než desetinásobně). Bylo proto třeba vybudovat dostatečně velkou fotogrammetrickou laboratoř (většina hodin byla věnována cvičení) a zajistit alespoň některé přístroje, protože ČVŠT byla v tomto směru velmi špatně vybavena. I když náčelník VTS gen. Jan Klíma „svůj“ obor geodezie a kartografie na VTA velice podporoval, starostí s touto laboratoří bylo dost a dost.

Vojenská topografie se stala na VTA mnohem důležitějším předmětem, než byla *topografie* na civilní škole; byl zaveden

zcela nový předmět „topografické zabezpečení vojsk“, podstatně byla rozšířena výuka v oblasti tvorby a rozmnožování map. Noví učitelé, kteří přicházeli na katedru, neměli žádné pedagogické zkušenosti, úkoly nezvládali a někteří museli být vyměněni. Například pro předmět „topografické zabezpečení vojsk“ byl přidělen důstojník-geodet z vojenské stavební správy, který nikdy nebyl příslušníkem VTS, neznal její organizaci ani její úkoly.

První závěrečné státní zkoušky se na katedře geodezie a kartografie VTA konaly v únoru 1954 (po ukončení 4. ročníku ve školním roce 1952–1953 posluchači zpracovávali další semestrální práce, období pozdějších diplomových prací). Do funkcí v institucích a orgánech VTS nastoupili vojáci z povolání a někteří z posluchačů bývalé civilní školy, kteří se rozhodli pro službu v armádě (např. npor. Ing. Věnek Pavlica, pozdější docent na VA), ostatní odešli do civilního sektoru. Jak v armádě, tak mimo ni byla jejich příprava hodnocena vesměs velmi kladně. Například předseda Ústřední správy geodezie a kartografie Ing. Jaroslav Průša jednou veřejně prohlásil, že do jeho rezortu přicházejí nejlépe připravení inženýři z VTA, potom ze školy v Bratislavě a nejméně z Prahy. To pracovníci civilních škol velmi nelibě nesli a hájili se tím, že na VTA jsou mnohem menší počty posluchačů v ročnících než na jejich školách. Pravdu ovšem měli jen částečnou. Domnívám se, že hlavním důvodem vyšší

úrovně posluchačů z VTA byla jejich větší studijní kázeň než na civilních školách.

Během prvních dvou let trvání VTA se tam poměry „uklidnily“, škola se stabilizovala po stránce personální i materiální a technické. Byly získány značné zkušenosti, a tak před školním rokem 1953–1954 došlo k velké reorganizaci celé školy. Na oboru geodezie a kartografie byla dosavadní katedra rozdělena na dvě: na katedru geodezie a fotogrammetrie (náčelník pplk. prof. Vykutíl) a katedru topografie a kartografie (náčelník pplk. doc. Chrástil); obě katedry se staly součástí ženíjní fakulty. Studium bylo prodlouženo na 5 roků a byli na ně přijímáni jen vojáci z povolání. Před státními závěrečnými zkouškami posluchači zpracovávali náročné diplomové práce.

Tento článek obsahuje osobní vzpomínky autora na začátky vojenské vysoké školy v Brně, na které potom 22 roků působil. Během trvání školy docházelo pochopitelně k dalším reorganizacím tak, jak to vyžadovaly její nové úkoly, došlo i ke změnám jejího názvu. Je však třeba konstatovat, že brněnská vysoká vojenská škola si brzy po svém založení získala respekt a uznání nejen v armádě, ale v celé naší společnosti. Její věhlas stále rostl a zejména v posledních letech je velmi uznávána i mezinárodně. Při příležitosti 50. výročí můžeme jen popřát celé škole mnoho dalších úspěchů.

K vývoji oboru kartografie na katedře

Erhart Srnka

Při zřízení vojenského studia geodezie a kartografie na Vojenské technické akademii (VTA) v Brně přešlo na nově vzniklou katedru z původního civilního studia jedenáct učitelů. To umožnilo relativně plynulý přechod z civilního studia na studium vojenské. U ostatních kateder VTA nebyla situace zdaleka tak příznivá, což se dlouhodobě projevovalo v jejich činnosti. Potýkaly se často s elementárními problémy vysokoškolského studia, vědecko-výzkumné práce i pedagogického růstu učitelů.

Uvedená výhoda zachování základní kontinuity studia však platila pouze pro předměty spadající do geodetické odbornosti. Kartografie měla sice ve vojenské i civilní oblasti dlouholetou tradici, byla však považována spíše za rutinní disciplínu. Ještě v prvních poválečných letech nebyla na geodetických specializacích vysokých škol vlastní *kartografie* vyučována vůbec, nebo jen jako okrajový encyklopedický předmět. Za vědní disciplínu byla považována pouze *matematická kartografie*.

Jako absolvent oboru zeměměřického inženýrství ČVUT Praha (1950) jsem v oboru kartografie skládal zkoušky pouze z předmětů „*kartografické zobrazování*“ (Fiala) a „*reprodukce plánů a map*“ (Pichlík). Snad bych mohl ještě připojit předmět „*nauka o katastru a měřických předpisech*“ (Potužák). Tento stav byl obdobný na geodeticko-kartografických oborech SVŠT Bratislava i VUT Brno.

Úroveň kartografických odborností se v dalších letech postupně zvyšovala, a to vcelku souběžně na VTA, ČVUT a SVŠT (na VUT si studium zachovávalo spíše geodetický charakter). Snad lze i připustit, že obor kartografie na vojenském studiu v Brně měl často i progresivnější tendence, než tomu bylo na civilních školách. Přispívala k tomu především dlouholetá tradice tvorby a využívání map v čs. armádě.

V této souvislosti považuji za vhodné připomenout úlohu pplk. prof. RNDr. Bohuslava Šimáka, který byl pověřen v roce 1954 obor kartografie na katedře rozvinout. Prošel mnohaletou odbornou praxí ve Vojenském zeměpisném ústavu a měl bohaté osobní styky v naší vojenské i civilní odborné veřejnosti. Během několika let se mu podařilo založit obor kartografie v celé potřebné šíři, včetně nezbytných vazeb na geografii a další příbuzné obory. Měl obdivuhodnou

schopnost přimět k účinné spolupráci i osoby velmi vyhraněných povah. Tato jeho vlastnost byla důležitá zejména v době, kdy začaly první přípravy tvorby Československého vojenského atlasu (vydání 1965). Osvědčené principy spolupráce velkého množství spoluautorů bylo možno plně využít i při tvorbě Vojenského zeměpisného atlasu (vydání 1975).

Velmi si vážím toho, že jsem s ním mohl osobně spolupracovat společně s prof. Ing. Lubomírem Laueremmannem, CSc.

Do výuky v oboru kartografie na VTA a později na Vojenské akademii byly kromě *matematické kartografie* postupně zařazeny předměty „*technická kartografie*“ („*kartografie*“), „*reprografie a kartografická reprodukce*“, „*vojenská geografie*“. Na ně úzce navazovaly předměty „*výpočetní technika a programování*“, „*řízení geodetických a kartografických prací*“. Názvy některých předmětů se v pozdějších letech částečně změnilo, ale obsahové zaměření zůstávalo.

Ke zvyšování úrovně kartografie na katedře přispívala i významná účast učitelů na řešení výzkumných úkolů topografické služby, zájem o vlastní vědecko-pedagogický růst i účast v národních i mezinárodních kartografických organizacích.

Rozvoj kartografie v průběhu let postupně přispěl k určitému vyrovnání významu geodetických a kartografických disciplín na katedře a k vyvážené přípravě absolventů na budoucí funkce. Plně se v civilních kartografických organizacích uplatnili i absolventi, kteří z armády z různých důvodů odcházeli.

Celkově lze konstatovat, že v porovnání s prvními roky vojenského studia geodezie a kartografie na VTA se rozvojem kartografie zásadně změnil charakter odborné přípravy posluchačů. To patrně přispělo i k úspěšnému začlenění topografické služby do odpovídajících struktur NATO.

Jsem rád, že nová generace vojenských kartografů na katedře úspěšně pokračuje v rozvíjení oboru, který je svou mnohostranností tak zajímavý a prostřednictvím map přitažlivý pro velkou část našeho obyvatelstva.

Jaké to bylo v prvním období po založení katedry

Lubomír Lauermann

Podle výnosu Ministerstva národní obrany čj. 06303/OS-HKS ze dne 29. srpna 1951 jste byl přijat za zaměstnance Vojenské technické akademie.

Až do dalšího rozhodnutí a definitivního převzetí a zařazení ustanovuji Vás asistentem a přiznávám Vám dnem 1. 10. 1951 prozatímní plat podle zákona č. 66/1950 Sb.

Definitivní platové zařazení provede Ministerstvo národní obrany. O tom budete písemně /výměrou/ vyrozuměn.

20. září 1951

Velitel VTA:
divizní generál

Bohumír Lomský

Takový cyklostylem rozmnožený dekret jsem dostal spolu s dalšími osmi učiteli geodetických ústavů a kateder Vysoké školy technické Dr. Edvarda Beneše v Brně (profesoři J. Böhms a J. Procházka, docenti B. Chrastil a A. Fiker, asistenti J. Jakubka, V. Krátký, M. Cimbálník, J. Fixel, L. Lauermann).

Spolu s dalšími třemi pracovníky mechanické dílny a sbírek (J. Musil, J. Kazda, Fr. Pánek) jsme tak byli převedeni z působnosti tehdejšího ministerstva školství, věd a umění do působnosti ministerstva národní obrany a stali jsme se občanskými pracovníky vojenské správy a příslušníky kateder VTA s kódovým označením CAK 12. Náčelníkem katedry se stal prof. Dr. Ing. Josef Böhm. K 1. 10. 1951 nastoupil na katedře další asistent Ing. Zdeněk Nevošád.

Změna charakteru katedry se výrazně promítla do našeho dalšího života a odborného zaměření. Rychle jsme se museli přeorientovat na nové, pro nás neznámé stránky života a práce ve vojenském organismu, správně porozumět někdy dost zvláštnímu vojenskému jazyku. V prvních týdnech nebylo pro nás civilisty snadné vyrovnat se s tím, že vše je denně řízeno rozkazy, které se nesmějí kritizovat, o jejichž správnosti se nesmělo ani diskutovat, i když některé z nich neodpovídaly podmínkám katedry. Přesto jsme o nich v zájmu efektivnosti práce a výuky diskutovali. Novinkou pro nás byly takzvané velitelské dny, ve kterých se jednou týdně neučilo, aby mohly být věnovány nejrůznějším poradám, schůzím a školením, často o tom, jak neefektivněji plnit hlavní úkol školy, kterým měl být výchovně vzdělávací proces. Při velkém rozsahu hodin, které jsme museli týdně odučit, nám to připadalo dost neefektivní a jako ztráta času.

Abychom se více vojensky zocelili, nařídil náčelník VTA, aby všichni civilní učitelé byli seznamováni v terénu s ukázkami a použitím bojové techniky. Vše vyvrcholilo začátkem prosince 1951 na vojenské střelnici v Medláncích. Po ukázkách střelby jsme byli shromážděni za jedním z příčných valů uprostřed střelnice, abychom poznali pocity vojáka, nad jehož hlavou létají ostré střely kulometné palby.

Dnem 1. října 1951 začala naše nová vojenská geodetická katedra – zatím však bez jediného vojáka – výuku. Teprve v průběhu měsíce nastoupil na katedru první voják, pplk. Dr. Ing. Josef Vykutíl, který se stal zástupcem náčelníka katedry.

Kromě prvořadého poslání, jímž byla výchova vojenských odborníků pro topografickou službu, připadl katedře i časově náročný úkol zabezpečit základní vojenskotopografickou přípravu mnoha set posluchačů ostatních studijních oborů a specializací všech sedmi fakult VTA.

Studium začalo současně v prvním až třetím ročníku (stejně to bylo také u našeho geodetického oboru), do nichž nastoupili dosavadní studenti civilní techniky, kteří byli získáni ke studiu na VTA. Jenom některé učební skupiny byly doplněny několika důstojníky z povolání.

Výuka *vojenské topografie* měla tedy stěžejní postavení v komplexu vojenské přípravy. To byl také hlavní důvod, proč měla naše katedra v prvním školním roce své existence statut celoakademické katedry (CAK), obdobně jako katedry matematiky, fyziky, jazyků, tělovýchovy, společenských věd.

Přítom posluchači geodetického oboru byli organizačně zařazeni do 1. fakulty (dělostřelecké).

Na nás mladé asistenty připadl kromě hodin cvičení v předmětech *geodezie, vyrovnávací počet, astronomie, fotogrammetrie, mapování, kartografie, geofyzika* u našeho geodetického oboru především rozhodující rozsah výuky *vojenské topografie* na ostatních fakultách. V listopadu 1951 rozšířil řady nás mladých učitelů a asistentů čerstvě aktivovaný npor. Ing. E. Srnka. Nastoupil ještě v modré uniformě vojáka letištního praporu základní služby a nestačil si ani opatřit důstojnickou brigádýrku. Stal se po pplk. Dr. Ing. J. Vykutílovi druhým vojákem z povolání mezi příslušníky katedry.

Rozsah výuky vojenské topografie v prvních letech byl značný. Posluchači vojenskoprůmyslových oborů (OVP) měli na přednášky a cvičení z *vojenské topografie* vyčleněno v 1. ročníku 80 hodin. Velitelské obory (OV) a velitelsko-technické obory (OVT) tvořené důstojníky z povolání měly v 1. ročníku 60 hodin *vojenské topografie*. Vyučovalo se převážně po jednotlivých učebních skupinách, takže počet hodin několikanásobně narostl. Všechny specializace měly společný základ a dále byla výuka specifikována jednak podle potřeb a požadavků fakult jednotlivých druhů vojsk (dělostřelecké, tankové, letecké, spojovací, chemické a železniční), jednak podle toho, zda posluchači byli již vojáky z povolání, nebo nastoupili na VTA z civilu.

Navíc zabezpečovala katedra rozsáhlou výuku *geodezie* pro všechny specializace OVP, OV, OVT ženijní fakulty

a některých oborů jiných fakult. V prvních letech jsme učili všichni často 68 hodin týdně. Na šestihodinové cvičení do terénu jsme jezdili převážně nákladními auty. Autobusy byly k dispozici až mnohem později.

Značným problémem bylo, abychom zvládli během 20 minut přesuny mezi fakultami dislokovanými daleko od sebe a stačili přijít včas na výuku. Prvé dvě hodiny například na 4. fakultě na Veverí, další na 1. fakultě na Barvičově a odtud rychle zpět na Veverí na 5. fakultu nebo na 2. fakultu na Úvoze. Během 2–3 let jsme se specializovali každý na „svoji“ fakultu a rozsah přesunů se zmenšil.

Dnes se to zdá být neskutečné, ale kromě hodin během školního roku jsme vyjížděli každoročně v červenci v letech 1952–1955 na třítydenní až čtyřtydenní polní praktickou výuku, kterou organizovala každá fakulta pro většinu svých posluchačů ve vojenských výcvikových prostorech (VVP) používaných jednotlivými druhy vojsk. Topografická příprava (na ženijní fakultě i souvislá geodetická měření) byla důležitou součástí těchto vojenských soustředění, na která jsme se přesouvali organizovanými vojenskými železničními transporty, jejichž cesta se protáhla na celý den i noc. Rád vzpomínám na tyto akce, jichž jsem se zúčastňoval v letech 1952–1955 společně se ženijní fakultou ve VVP Panenská u Tisě v Krušných horách. Cvičili jsme nejen *vojenskou topografii*, ale řídili jsme i souvislá geodetická cvičení posluchačů stavařských oborů. Výsledné elaboráty sloužily jako podklady pro další výstavbu objektů a výcvikových zařízení tábora.

Při dnešní vysoké úrovni zabezpečení armády obsahově kvalitními, přesnými a přehlednými mapami si současní posluchači ani učitelé nedovedou dobře představit, že ještě na začátku padesátých let 20. století, v prvních letech existence katedry, jsme měli k dispozici pro výuku a cvičení v terénu převážně jenom dvoubarevné šrafované speciální mapy 3. rakousko-uherského mapování měřítko 1 : 75 000 v polyedrickém zobrazení s prítiskem čtyřkilometrové sítě Křovákova zobrazení s českým názvoslovím. Mapy byly částečně aktualizovány v letech 1918–1938. Někdy jsme však museli pracovat i s jednobarevnými, černě tištěnými šrafovanými těžko čitelnými sekcemi topografických map s německým názvoslovím v měřítku 1 : 25 000, pocházejícími z osmdesátých

a devadesátých let 19. století. Pouze několik málo listů z okolí Brna bylo reambulováno.

Netrpělivě jsme čekali na první jednotné pětibarevné prozatímní mapy měřítko 1 : 50 000 souřadnicového systému 1946 a na postupně vydávané listy nového mapového díla měřítko 1 : 25 000 souřadnicového systému 1952. S novými mapami dostala výuka *vojenské topografie* novou kvalitu a výrazně se to odrazilo v zájmu a znalostech posluchačů. Občas se setkáváme s některými bývalými posluchači, později vojáky z povolání a dnes již – stejně jako já – důchodci.

Vždy rádi a s určitou nostalgií vzpomínají na výuku *topografie*, zážitky a příhody z terénních cvičení. Z paměti jim nevymizela zejména zimní cvičení, na kterých jsme si dovolili takové netradiční varianty orientace v terénu, kdy posluchači dostali pouze zvlášť vytištěný obraz vrstevnice z mapy měřítko 1 : 25 000. Byli po skupinách vysazováni na určitém místě s úkolem dojít do cíle vzdáleného 4–5 km s tím, že se mohou orientovat jenom podle terénních tvarů. Dodnes si prý živě vybavují určitou bezradnost, která je přepadla v zasněženém terénu, ale i to, že rychlé a přesné hodnocení členitosti terénu podle vrstevnic jim od té doby nadále nedělalo v jejich pozdější vojenské profesi žádná potíže.

V září 1952 se naše akademická katedra rozdělila na katedru geodezie a fotogrammetrie (K 48) a katedru kartografie a topografie (K 49) a byli jsme organizačně začleněni včetně posluchačů geodetického oboru do 4. ženijní fakulty.

V dalších letech se Vojenská technická akademie přejmenovala na Vojenskou akademii. Rozsah výuky *vojenské topografie* se podstatně zmenšil s tím, jak ke studiu začali nastupovat převážně jenom vojáci z povolání. My, tehdy mladí odborní asistenti, jsme se mohli víc specializovat na jednotlivé disciplíny vědních oborů geodezie a kartografie a postupně přebírat i přednášky ve výuce posluchačů našeho oboru.

Dnes, když jsme překročili sedmdesátku a jsme důchodci, se stále cítíme i po padesáti letech být příslušníky katedry. Máme dobrý pocit, že jsme se mohli podílet hned od počátku existence katedry na splnění jejího širšího poslání v rámci celé školy – na zabezpečení dobré úrovně topografické přípravy nových vojenských inženýrů a velitelů.

Několik poznámek k historii katedry geodzie a kartografie

Zdeněk Nevošád

Přehled o historii katedry a rozvoji geodetického a kartografického studia je popsán v různých příspěvcích, např. [1]. Proto jsem namátkově vybral jen několik drobných epizod vážného i úsměvného rázu, které mohou částečně osvětlit prostředí, v němž pracovala katedra a kde byla zajišťována výuka posluchačů. Výhodou oboru bylo, že nová katedra topografie a geodzie, ustavená v r. 1951, mohla navázat na poválečnou tradici čtyř ústavů zeměměřického oboru na Vysoké škole technické Dr. Edvarda Beneše. Byly to ústavy vyšší geodzie, geodetické astronomie a geofyziky, nižší geodzie a fotogrammetrie, v jejichž čele stáli prof. Dr. Ing. Josef Böhm, DrSc., prof. RNDr. Jaroslav Procházka, doc. Dr. Ing. Bedřich Chrástil a doc. Dr. Ing. Adolf Fiker. Pouze pátý, Ústav praktické geodzie, vedený prof. Dr. Ing. Antonínem Štvánem, byl převeden na nově zřízenou Vysokou školu stavitelství.

Jako úvodní vzpomínku uvádím léto 1951, kdy tehdejší plk. Lomský organizoval a zajišťoval přechod všech fakult a ústavů VŠT na nově vznikající Vojenskou technickou akademii v září 1951. Brzy nato byl povýšen na generála a byl jmenován prvním náčelníkem akademie. Jako končící student zeměměřického oboru jsem byl pomocnou vědeckou silou na Ústavu vyšší geodzie, který sídlil v prvním patře budovy zrušené právnické fakulty. Prof. Böhm, vyhlédnutý přes některé námitky náčelníka topografické služby za prvního náčelníka nové vzniklé katedry topografie a geodzie, chtěl zdůraznit význam návštěvy plk. Lomského. Proto si těsně před jeho příchodem na Ústav vyšší geodzie načernal vousy tuší.

Velký rozmach armády, a tím i topografické služby, umožnil podstatně rozšířit materiální základnu katedry, což se projevilo mimo jiné získáním řady teodolitů a stolních kalkulaček a zejména vybudováním zcela nové a rozsáhlé reprodukční laboratoře. Také personálně se katedra rozrostla, takže brzy počet všech zaměstnanců přesahoval 50 pracovníků různé kvality. Katedru doplnila i řada důstojníků-učitelů. Někteří byli odborně fundovaní nebo měli dobré praktické zkušenosti v oboru, jiní měli průměrnou úroveň. Vyskytli se i jednotlivci, kteří neměli potřebné předpoklady pro vysokoškolskou výuku.

Znakem VTA a později VAAZ byly časté organizační změny, projevující se v počtu fakult, v zařazení oborů na fakultách a v rušení nebo zřizování nových oborů. Katedru zatěžovaly časté změny učebních a tematických plánů, které měly nepříjemné časové důsledky zejména pro učitele. Také podle krátkodobých požadavků topografické služby se měnily náplně a rozsahy odborných předmětů a zaváděly se nové předměty. Některé změny byly ku prospěchu oboru, jiné byly jen formálního rázu. Obor geodzie a kartografie si udržoval po celou dobu své existence na VA relativně vysoký odborný

standard, který se časem zúročoval v řadě obhájených kandidátských a doktorských prací, v řadě habilitací a ukončených profesorských řízení. Umožňovala to, až na menší výjimky, úzká spolupráce s vedením topografické služby a s jejími ústavy a pracovišti, spoluúčast na řešení mnoha výzkumných úkolů, dlouhodobá spolupráce s řadou odborných a výzkumných pracovišť a vysokých škol a relativně vysoká stabilita základního učitelského sboru. Značnou výhodou pro odborný a vědecký růst mladých učitelů byla v době totality možnost pracovat v oblastech, které byly tehdy zbytečně utajovány. V oboru geodzie to byla např. dlouhodobá spolupráce na budování geodetických polohových základů, kosmické základny, přípravy mezinárodního vyrovnání JAGS apod. K tomu přistupovaly i výzkumné úkoly řešené ve prospěch jiných složek armády, jako bylo např. zpracování projektu geodetického zabezpečení radiolokačních pátračů a vývoj nových vytyčovací metod pro stavbu vojenských mostů pomocí laserů a elektronických tachymetrů.

Přesto docházelo jak v 50. a 60. letech, tak v době tzv. normalizace ke složitým situacím, které se dnes jeví spíše jako komické. S přihlédnutím k silnému politickému podtextu však byly ve svých důsledcích nebezpečné jak pro jednotlivce, tak i pro katedru. Např. v roce 1953 se vyhrotil konflikt mezi náčelníkem topografické služby a jeho sovětským poradcem na jedné straně a prof. Böhem na druhé straně do té míry, že prof. Böhm byl nucen opustit VTA a se špatným politickým posudkem odejít na ČVUT v Praze.

Později, při jedné prověrce komisí topografického oddělení, bylo katedře mimo jiné vytknuto, že ve cvičeních na pravoúhlém koordinátografu jsou používány reakční souřadnice, protože kontrolující důstojník, absolvent topografického učiliště v Sovětském svazu, nepochopil, že jde o redukované souřadnice. Tento „delikt“ byl připsán mně a budoucímu doc. Krátkému, kteří jsme vedli cvičení ve vynášení geodetických bodů v rámci předmětu *geodzie*.

Jiná úsměvná historka provázela moji odbornou stáž v r. 1965 na Kujbyševově akademii v Moskvě. Byl jsem jako učitel předmětu *geodzie* pověřen vybudováním nového předmětu zabývajícího se elektronickými geodetickými přístroji a jejich geodetickými aplikacemi. Tam jsem poznal, že vojenská subordinace je u sovětské armády podstatně silněji vyvinuta než u naší armády. Na začátku stáže jsem byl formálně přijat generálem-náčelníkem topografické služby. Plukovník zajišťující návštěvu byl značně nervózní a měl obavy, aby nedošlo k nějaké závadě. Při asi půlhodinovém čekání odešel několikrát ze své místnosti. Abych neměl dlouhou chvíli, poskytl mně k prohlížení několik odborných publikací. Při jejich letmém prolistování jsem zjistil, že nejspodnější

kniha obsahuje mnohaleté zápisy o oficiálních návštěvách delegací topografických služeb států bývalé Varšavské smlouvy a jiných armád, včetně podrobností o obsahu a závěrech jednání. Samozřejmě že kniha byla „přísně tajná“. Moje přijetí u generála trvalo asi 20 minut a po celou dobu stál jeho pobočník v pozoru u dveří. Po skončení formálního přijetí pobočník zářil a pochvaloval si, jak jednání dobře dopadlo.

K nepříjemným příhodám docházelo v době normalizace po roce 1968. Politické podmínky od r. 1969 se na VAAZ značně přitvrdily stejně jako jinde. Několik učitelů katedry bylo vyloučeno ze strany nebo jim bylo zrušeno členství. V roce 1970 se jeden ročník geodetů vzbouřil na semináři z politického předmětu a učitele prakticky vypískal. Samozřejmě že následovalo opatření, jak usměrnit učební skupinu. Skončilo to mimo jiné tím, že v rámci nápravných opatření jsem byl zbaven funkce pedagogického vedoucího, protože občanský zaměstnanec a nestraník nebyl považován za vhodného vedoucího ročníku, který by mohl organizovat nápravu.

Na počátku sedmdesátých let jsem jako člen jedné mezinárodní odborné komise FIG dostal pozvání od Ministerstva obrany Velké Británie na zasedání komise spojené s ukázkou radiolokátorů na válečné lodi. Pozvánka přišla cestou Vojenské akademie, takže už během asi dvou dnů jsem byl pozván k příslušníku kontrarozvědky, který se mě snažil přesvědčit, abych se stal jejich spolupracovníkem

a přinesl podrobnější informace o válečné lodi. Přes silný nátlak a příslib plukovníckých diet se mi podařilo vyhnout se této spolupráci, takže jsem na zasedání komise nemohl jet.

Nepříjemným problémem se stalo v době normalizace rozhodnutí ZV ROH nesouhlasit s rozpočtem Vojenské akademie pro občanské zaměstnance. Finanční plán na kalendářní rok nebyl dobře sestaven a nebyl ani formálně projednán s odbory. Politické oddělení VAAZ rozhodlo, že je tím vinna mzdová komise, kterou jsem vedl a která se skládala převážně ze zaměstnanců vyškrtnutých ze strany. Na delší dobu mně předseda ZV ROH zakázal připravovat závěry mzdové komise a usnesení ve mzdové oblasti.

Na závěr bych chtěl uvést, že jen obětavost většiny učitelů a oboustranná odborná a vědecká spolupráce mezi vedením topografické služby na ministerstvu obrany a katedrou geodezie a kartografie, jejíž název procházel různými změnami, umožňovaly zajistit dobré podmínky pro studium oboru geodezie a kartografie i odborný a vědecký růst učitelů katedry. Takové podmínky nebyly bohužel typické pro většinu kateder a oborů na Vojenské akademii.

Literatura:

- [1] Vondra, D. Nástin 75 let historie vzdělávání, výchovy a všestranné přípravy příslušníků topografické služby. *Sborník topografické služby*, 1993, č. 1, s. 46–49.

VOJENSKÝ GEOGRAFICKÝ OBZOR – Sborník geografické služby AČR
Vychází 2× ročně.

Vydávatel: Ministerstvo obrany ČR, Hlavní úřad vojenské geografie,
Rooseveltova 23
160 01 Praha 6

IČO 60162694

Adresa redakce: Hlavní úřad vojenské geografie
Rooseveltova 23
160 01 Praha 6
tel.: (02) 20 215 805, (02) 20 215 840
fax: (02) 243 111 67

Tiskne Vojenský zeměpisný ústav, Praha. Neprodejně.
Registrační číslo MK ČR E 7146.
ISSN 1211-0701.

Šéfredaktor: **pplk. Ing. Pavel Skála**
Předseda redakční rady: **pplk. Ing. Eduard Vařejka**
Sekretář redakční rady: **Ing. Drahomír Dušátko, CSc.**
Členové redakční rady: **Ing. Jaroslav Zemek, CSc., pplk. Ing. Miroslav Gajdůšek,**
mjr. Ing. Jaroslav Stojan, mjr. Ing. Luboš Reimann,
mjr. Ing. Igor Jalůvka, Ing. Alois Hofmann, CSc.,
Mgr. Hana Fišarová

Vojenský geografický obzor, zvláštní číslo 2/2001
Den vydání: 31. 8. 2001